HANDELINGEN

DER

NEDERLANDSCHE VEREENIGING

TOT HET

VERLEENEN VAN HULP AAN ZIEKE EN GEWONDE KRIJGSLIEDEN IN TIJD VAN OORLOG

GENAAMD

HET NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS.

XIV.

Tijdvak 1 Juli 1894—30 Juni 1896.







DEN HAAG,
BIJ GEBRS. J. & H. VAN LANGENHUYSEN.
1896.

VERSLAG

VAN DE

VERRICHTINGEN VAN HET HOOFDCOMITÉ

EN

VAN DEN STAAT EN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE COMITÉ'S GEDURENDE HET TIJDVAK 1 JULI 1894—30 JUNI 1896.

Uitgebracht in de veertiende Algemeene Vergadering op den 25sten September 1896.

Het Hoofdcomité heeft de eer het verslag zijner verrichtingen en van den staat der Vereeniging in het afgeloopen tweejarig tijdvak uit te brengen, en zulks ter voldoening aan artikel 6 harer statuten (oude).

Dit verslag met de daaraan toegevoegde rekening en verantwoording betreft het tijdvak 1 Juli 1894—30 Juni 1896.

De dertiende algemeene vergadering werd gehouden te 's-Gravenhage, den 19den September 1894.

De belangrijkheid dezer vergadering werd verhoogd door de gelegenheid haar bezoekers geschonken, om nader kennis te maken met de, door den oud-dirigeerend officier van gezondheid 1ste klasse C. DE MOOY uitgedachte verbeteringen en vereenvoudigingen in de hulpmiddelen voor de eerste behandeling en het vervoer van zieke en gewonde krijgslieden te velde.

Het, door den heer DE MOOY welwillend ten bate van het Indische Roode Kruis geëxposeerde, werd ook bezocht door H. M. de Koningin-Regentes, die met groote belangstelling

zich door den uitvinder liet voorlichten, en aan den Voorzitter bij Haar vertrek *f* 1000 ter hand stelde voor de zustervereeniging in Ned. Oost-Indië.

Het Hoofdcomité.

De samenstelling van het Hoofdcomité is als bijlage IX bij dit verslag gevoegd.

In overeenstemming met de aanbeveling van het College werden bij Koninklijk besluit van 24 November 1894, nº. 36, tot leden er van benoemd: de heeren C. J. VAN DER BURCHT VAN LICHTENBERGH, Generaal-Majoor, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Landmacht; C. DE MOOY, gepensionneerd Dirigeerend officier van gezondheid 1ste klasse; dr. A. Freiherr VON EISELSBERG, Hoogleeraar in de geneeskunde aan de Hoogeschool te Utrecht; en dr. G. J. VAN DER FLIER, predikant tevens hofprediker te 's-Gravenhage.

In de vergadering van het Hoofdcomité van 27 Maart 1896 werd als lid van het College geïnstalleerd: de heer L. P. GIJSBERTI HODENPIJL, Kolonel, waarnemend Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Zeemacht (1), opvolger van den, in December 1895 overleden Schout-bij-nacht dr. F. J. VAN LEENT, — en zulks overeenkomstig artikel 9 van het Kon. besluit van 6 November 1895 (*Staatsblad* nº. 175).

Bij Kon. besluit van 18 Februari 1896, nº. 40 werd aan den heer dr. A. Freiherr VON EISELSBERG, op zijn verzoek, wegens vertrek naar het Buitenland, eervol ontslag verleend als lid van het Hoofdcomité, onder dankbetuiging voor de, door hem in die betrekking bewezen diensten.

Na afloop der werkzaamheden in de vergadering van het Hoofdcomité van 1 October 1895, verzocht de heer mr. POLAK DANIELS het woord, als een der oudste leden in dienstjaren van het Dagelijksch bestuur, ter voldoening aan een, door hem zeer gewaardeerd verzoek van dat bestuur.

---

(1) Sedert bevorderd tot Schout-bij-nacht-Inspecteur.

Spreker bracht toen in herinnering, dat het den 13den Augustus te voren, 25 jaren geleden was, sedert de eerste ambulance van het Ned. Roode Kruis, onder de leiding van den tegenwoordigen voorzitter van het Hoofdcomité der Vereeniging, K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT, heentrok naar de Fransch-Duitsche slagvelden om daar de zorgende hand te reiken aan de slachtoffers van den reuzenstrijd van 1870/71.

In een, met historische bijzonderheden doorvlochten toespraak herdacht toen spreker in levendige trekken, de diensten door de Vereeniging bewezen aan de gevallenen in dien strijd, en bracht hij daarbij ook in het bijzonder hulde aan de nog in leven zijnde leden van het Hoofdcomité prof. dr. J. W. R. TILANUS, LODEWIJK MULDER en dr. F. J. VAN LEENT (1), die even als de voorzitter, in die dagen als vrijwilligers uittrokken om het Roode Kruis op de oorlogsvelden of in de hospitalen te dienen.

Aan zijn hartelijke, met sympathieke aandacht gevolgde rede, knoopte de heer POLAK DANIELS den wensch vast, dat de vredezon ongestoord het aardrijk mocht blijven beschijnen; maar zoo de oorlogstoorts op nieuw mocht ontbranden, het Ned. Roode Kruis, even krachtig gesteund door de natie als in 1870, op schitterende wijze zou weten te handhaven den toen gewonnen roem aan menschenliefde, toewijding en zelfverloochening.

In zijn dankbetuiging ook namens zijn medeleden voor het hun te beurt gevallen, zoo onverwachte, maar daarom niet minder op prijs gesteld eerbetoon, wees de voorzitter er met diepgevoelde woorden op, hoe in geheel Nederland en zijne Koloniën zich in die rampvolle dagen, een geest van offervaardigheid had geopenbaard, die in nobele samenwerking met de dienaren van het Roode Kruis op de oorlogsterreinen, het aan deze mogelijk heeft gemaakt voor onze Vereeniging een eereplaats te veroveren onder de zustergenootschappen in het Buitenland.

---

(1) Sedert overleden.

Namen noemen, wilde spreker niet, uit vrees van zich dan wellicht schuldig te zullen maken aan verzuim of ondankbaarheid tegenover zoo menig landgenoot, voor wien in die dagen van strijd, geen inspanning te moeilijk, geen kosten te groot zijn geweest om met zijn persoon, zijn kennis en talenten, te midden van dood en verderf, de zegeningen te brengen van een rijk gemoed en een bekwame hand.

Maar nu gij, Mijne heeren, vervolgde de voorzitter, deze vergadering tevens bestemd hebt tot zoo hartelijke gedachtenisviering van wat het Ned. Roode Kruis in de vreeselijke lijdensdagen van 1870/71 heeft mogen bijdragen tot leniging van de ellende des oorlogs; nu zij het mij toch, in deze oogenblikken vergund een bijzonderen, een dankbaren groet te brengen aan ons medelid, mr. Polak Daniels. Wel trok hij niet meê ten oorlog; maar als trouwe dienaar der Vereeniging waakt hij over en verzorgt hij hàar financiën, en op dàt gebied heeft hij dan ook het Roode Kruis aan zich verplicht reeds meer dan 25 jaren lang. Vooral in 1870 en 1871 heeft hij aan onze Vereeniging uitnemende diensten bewezen, die ik het mij ten aangenamen plicht reken, in deze gedachtenisstonde, dankbaar te herdenken.

Het plan om aan dezen gedenkdag voor het Ned. Roode Kruis een meer algemeen karakter te geven en daartoe een oproeping te publiceeren, is bij het Dagelijksch bestuur in ernstige overweging geweest. De uitvoering er van oordeelde men vooral gewenscht, om de aandacht en belangstelling voor onze nationale Vereeniging, die in onbezorgde vredesdagen steeds te worstelen heeft met onverschilligheid en geringschatting, zoo mogelijk wat te verlevendigen en te verscherpen. De bezwaren echter van financiëelen en anderen aard aan de verwezenlijking verbonden, hebben het Dag. bestuur genoodzaakt van het plan af te zien en zich te bepalen tot een uitnoodiging aan het Hoofdcomité om, zonder eenig bezwaar voor de kas der Vereeniging, in beperkten kring, op

eenvoudige wijze te herdenken den arbeid van het Ned. Roode Kruis op de slagvelden van 1870/71.

En aldus is geschied. Ter herinnering aan deze gedachtenisviering is door den ondervoorzitter, de leden en den secretaris van het Hoofdcomité, aan de Vereeniging geschonken het portret in lijst van den voorzitter Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT, dat een plaats is gegeven in de vergaderzaal van het college.

Voor zoover zulks is kunnen worden nagegaan, hebben van hen, aan wie door wijlen Z. M. Koning WILLEM III is toegekend geworden de medaille met het randschrift: „anima vulneratorum clamavit", jaartal 1870, hangende aan een oranje-lint, behalve de reeds voormelde vier leden van het Hoofdcomité, nog zitting in de besturen der afdeelingen van de Vereeniging:

Dr. E. LAURILLARD, secretaris van het comité Amsterdam.

Dr. H. G. CAUDRI, secretaris van het comité Doesborgh en Omstreken te Dieren.

Dir. off. van gezondheid 1e klasse J. BINNENDIJK, ondervoorzitter van het Haagsche Mannen-comité te 's-Gravenhage.

Dr. A. H. KUYPER, secretaris van het comité 's-Hertogenbosch.

Dr. P. Q. BRONDGEEST, voorzitter van het comité Utrecht.

Dr. P. TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN, lid van het Hoofdcomité, secretaris van het comité Utrecht.

Ongerekend de belangrijke uitzendingen aan geneeskundigen en ander ziekenverplegingspersoneel, en aan materieel van allerlei aard, aan welke uitzendingen op zeer ruime wijze werd deelgenomen door de Comité's of plaatselijke afdeelingen, werd bovendien door het Hoofdcomité nog *f* 160 219 in die oorlogsdagen besteed voor de elf naar Frankrijk en Duitschland uitgezonden ambulancen.

De plaatselijke Comités en de Correspondentschappen.

Gedurende het tijdvak, waarover hier verslag wordt uitgebracht werden wederom enkele afdeelingen der Vereeniging opgeheven.

De Comités te Gendringen, Texel, Vlaardingen en Zeist werden met medewerking van de Burgemeesters, door Correspondenten vervangen. Het comité Raamsdonk moest ook worden afgeschreven; de herhaalde uitnoodigingen van het Dag. bestuur aan den Burgemeester dier gemeente, om behulpzaam te zijn bij de benoeming van een geschikt Correspondent, bleven onbeantwoord.

Het te niet gaan van Comités of plaatselijke afdeelingen is meestal een gevolg van het uitsterven der besturen, welker leden voor de instandhouding van hun Comité en het nobele doel van Neêrland's Roode Kruis, te weinig belangstelling, te weinig hart blijven gevoelen om steeds een oog open te houden voor de handhaving en verzekerde verzorging van wat eenmaal werd toevertrouwd aan hun toewijding. Zelfs werd aan het Hoofdcomité van niet één der opgeheven afdeelingen eenige nadere mededeeling gedaan over de bestemming der, bij het overlijden van het laatste bestuurslid of bij de ontbinding van het Comité nog aanwezige gelden of goederen.

Met den meesten aandrang herhaalt dan ook het Hoofdcomité zijn beroep op wat meer steun van de zijde der Comités. Met eenigen goeden wil en wat inspanning hunner besturen zal het toch niet zoo geheel onmogelijk blijken om de afdeelingen steeds te doen zijn de voornaamste bronnen, door wier werking in de eerste plaats, onze nationale Vereeniging in staat blijft handelend op te treden, óók in tijd van vrede, óók voor ons Indisch leger, óók voor de, in het vaderland teruggekeerde verminkte krijgers, die een beroep doen op haar hulp.

„De Comité's trachten door alle gepaste middelen het getal der leden te vermeerderen."

Als de voornaamste voorwaarde voor den groei en den bloei onzer Vereeniging, staat die opdracht vermeld in artikel 1 van de „Algemeene regeling der werkzaamheden".

Het Hoofdcomité acht het zich ten plicht daarvoor de aandacht te blijven vragen van alle afdeelingen.

Het aantal Comités bedraagt thans nog 75.

Behalve in de vier bovenvermelde gemeenten, waar Correspondentschappen werden gevestigd ter vervanging van opgeheven Comités; werden er nieuwe Correspondenten benoemd voor de gemeenten Benningbroek, Brouwershaven, Ede en Velsen.

Verloren gingen de Correspondentschappen te Alblasserdam, Haamstede, Renesse, Sliedrecht en Steenbergen. De pogingen om er nieuwe Correspondenten te winnen, bleven tot heden zonder gevolg.

Wij zijn een woord van waardeering schuldig aan den heer TH. J. WYNOLDY DANIELS te Santpoort, Correspondent voor de gemeente Velsen, voor zijn belangstelling en medewerking in en voor het doel onzer Vereeniging, aan het Hoofdcomité betoond bij zijn benoeming tot Correspondent.

Het aantal Correspondenten bedraagt thans 26 (bijlage IV).

De beknopte verslagen der Comités over 1894/96 volgen hier achter in de bijlagen I en II.

Van de Comités Amsterdam en Deventer ontvingen wij gedrukte jaarverslagen.

Behalve de geldelijke bijdragen door Amsterdam, Deventer en andere hierna te vermelden Comités aan het Hoofdcomité in 1894 gezonden, grootendeels ten behoeve van het Indische Roode Kruis, schonk Amsterdam in 1896 een belangrijken, in zijn verslag nominatief vermelden voorraad hospitaalkleeding en bedfournituren voor het ambulance-corps in den

Transvaal, waarover hierna (1) eenige verdere mededeelingen zullen worden gedaan.

De Comités Gorinchem (Vr.) en Woudrichem herdachten het 25jarig bestaan hunner afdeeling, in welke omstandigheid eerstgenoemd Comité aanleiding vond een beroep te doen op den steun der Gorinchemsche ingezetenen; welk beroep niet onverhoord bleef, daar er een som van *f* 458 in de kas vloeide van de afdeeling, waardoor het bestuur in staat werd gesteld in den afgeloopen winter wel te doen aan vele zieken en tevens verbetering te brengen in het beschikbaar materieel. Woudrichem vond in de verhoogde plaatselijke belangstelling voor het Roode Kruis, zeer merkbaar vooral uit de vermeerdering van het ledental, een aanleiding te meer om met opgewektheid het voorheen van 25 jaren te herdenken.

Het Comité Breda, dat sedert eenige jaren zich geschaard had bij de „rustige rust" genietende afdeelingen, heeft zich onder de leiding van zijn nieuwen voorzitter den heer J. H. H. Dommers gereconstrueerd, en daardoor aan het Hoofdcomité op nieuw de deelneming verzekerd van een gemeente, waar voor het doel van het Roode Kruis inderdaad wel op eenige sympathie en daaraan gepaarden steun mag worden gerekend.

Aan de onafgebroken werkzaamheid van het Vrouwencomité Deventer mogen wij de bijzondere verzekering onzer waardeering niet onthouden.

Aan het verslag van het Comité Groningen over 1895/96 ontleenen wij het volgende:

„De ziekenverpleegster Anna Bos is als zoodanig bijna het geheele jaar werkzaam geweest bij particulieren. Van de twee leerlingen-ziekenverpleegsters heeft mejuffr. Tonckens, na afgelegd examen, haar diploma bekomen. Zij is evenwel van hier vertrokken naar Pretoria, waar zij is benoemd tot ziekenverpleegster in een ziekenhuis aldaar.

De examen-commissie bestaande uit de heeren dr. L. F. Boekelman, dr. Ali Cohen, Prof. C. F. A. Koch benevens den

(1) Zie: Bladz. 29.

Voorzitter en den Secretaris van het Comité, heeft, desverzocht nog geexamineerd 5 leerlingen, opgeleid van wege het Academisch Ziekenhuis te Groningen. Aan 4 werden diploma's uitgereikt. Een werd afgewezen.

Het Haagsche Vrouwencomité kan, dank zij zijn onverdroten inspanning en toewijding, getuigen van klimmende belangstelling en sympathie. Aan het jaarverslag over 1895 ontleenen wij nog de volgende bijzonderheden, die niet zijn opgenomen in den jaarstaat, in bijlage II van dit verslag.

Het bestuur verheugt zich in een toenemden bloei van het Comité, waardoor het met zijn werkkring meer en meer een zelfstandige plaats begint in te nemen in de rij der vereenigingen voor de verzorging van zieken en gewonden.

Jonkvrouwe W. Mock, die 3 jaar lang haar taak als directrice van het „Te huis" voor pleegzusters met ijver vervulde, werd, bij het verlaten van dien werkkring, op uitnemende wijze vervangen door mejuffrouw S. de Bruyn Prince, die bereid werd bevonden de vacante functie op zich te nemen.

Het Comité beschikte op het einde van 1895 over een zevental zusters, een getal te klein om steeds te kunnen voldoen aan de onafgebroken aanvragen om hulp. 61 verzoeken moesten in den loop van 1895 worden afgewezen.

Toch, getuigt het verslag, hebben onze zusters ook het afgeloopen jaar hard gewerkt. Er werden 195 verplegingen waargenomen, met een totaal van:

1577 etmalen, (waarvan 28 gratis);
1858 dagverplegingen } (18 gratis);
304 nachtverplegingen }
89 tusschendiensten (23 gratis).

Het bestuur betreurt het vertrek van zuster Cornelissen.

„Wij hadden haar gaarne behouden, doch haar vertrek naar Indië, waarheen dringende stemmen en keuze des harten haar riepen, had onze volle sympathie, daar Indië nog schaars

voorzien is van goede verpleegsters en wij er ook in dit opzicht iets voor willen afstaan".

Het Comité heeft één leerling-verpleegster, die haar opleiding ontvangt in het Haagsche Gemeente-ziekenhuis en in 1896 haar examen hoopt te doen voor Ziekenverpleegster.

De polykliniek onder de leiding van den oud-officier van gezondheid dr. G. J. Teljer, arts te 's-Gravenhage, werd wederom geregeld driemaal in de week gehouden.

Er werden 196 patiënten ingeschreven, met 1172 behandelingen. Patiënten, die iederen dag moesten worden verbonden, werden des voormiddags verzorgd door de dienstdoende huiszuster. De kliniek staat open voor armen en hulpbehoevenden, die gratis behandeld worden. Bovendien heeft dr. Teljer dagelijks zijn kosteloos spreekuur in een lokaal van het „Tehuis"

De theoretische cursus van dr. H. J. Vinkhuijzen gedurende de wintermaanden (November 1895—Mei 1896) werd als altijd druk bezocht door een dankbaar en belangstellend gehoor, waaronder vele verpleegsters van verschillende ziekeninrichtingen.

Een praktische cursus in verbandleer werd gedurende de wintermaanden éénmaal 's weeks gegeven door de secretaresse van het Comité mejuffrouw G. Beynen. De lessen daarin werden gevolgd door 24 vrouwelijke leerlingen, afgedeeld in 3 ploegen van 8 personen.

Het materieel van het Comité bestaande uit verplegingsartikelen en uit eenige bedden en ziekenstoelen, die tegen een kleine vergoeding verhuurd of aan behoeftige lijders uitgeleend worden, vond veel aftrek. Het bestuur is voornemens den voorraad geleidelijk uit te breiden.

Het „Tehuis" voor verpleegsters van het Comité, dient tevens tot centraalbureau voor het geven van inlichtingen aan hen, die hulp noodig hebben bij het ziekbed. Vele verpleegsters en verplegers, ook de Katholieke zusters hebben zich daarbij aangesloten. De leiding van het bureau, welks werkzaamheden overigens niet behooren tot de taak van het Comité, is in handen van de directrice van het „Tehuis."

Het Comité telt 178 gewone en buitengewone, 245 militaire leden.

Het bestuur eindigt zijn verslag met den wensch van in een volgend te kunnen verhalen van een, nog in plan zijnde, flinke uitbreiding en van een werken op steeds ruimer schaal, opdat de krachten, waarover het beschikt, meer eu meer kunnen strekken tot het dienen van de lijdende menscheid.

Het Hoofdcomité, dat met sympathie blijft volgen den rusteloozen arbeid van het Haagsche vrouwencomité, waarvan het jongst uitgebrachte verslag op nieuw en krachtig getuigt, heeft als blijk zijner waardeering aan het Comité een renteloos voorschot van *f* 500 verstrekt, om te gemoet te komen in de buitengewone uitgaven door de voorgenomen uitbreiding vereischt. De restitutie van het voorschot is zoo geregeld, dat het bestuur daardoor in het minst niet belemmerd wordt in zijn lofwaardig streven om zijn personeel en materieel, opgeleid en bijeenverzameld voor onze zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog, voortdurend te gebruiken in vredesdagen, tot het lenigen van smart en kwelling.

Aan het Rotterdamsche Mannencomité brengt het Hoofdcomité wederom zijn dank voor de verzorging van de gediplomeerde Pleegzusters van het Roode Kruis, die verblijf houden in het ziekenhuis aan den Coolsingel te Rotterdam. In een afzonderlijke paragraaf zijn bijeenverzameld de mutatiën en verrichtingen van het geheele Pleegzusterskorps der Vereeniging gedurende 1894/96.

Herhaaldelijk ontvangt het Hoofdcomité van de plaatselijke Comités en Correspondenten gefrankeerde dienstbrieven. Het komt daarom noodig voor te herinneren aan het Koninklijk besluit van 1 November 1867, N°. 67, waarbij aan de Vereeniging het Ned. Roode Kruis, vrijdom van briefport is verleend voor haar dienstcorrespondentie. De dienstbrieven moeten echter steeds gecontrasigneerd zijn door den daartoe bevoegden schrijver of afzender en voorzien zijn van het woord

„Dienst". De besturen der Comités en de Correspondenten gelieven van deze herinnering goede nota te nemen.

De rampvolle krijgsgebeurtenissen op het eiland Lombok in Augustus 1894, wekte in het vaderland algemeene, diepe deelneming.

Openbaarde zich die deelneming vooral in een streven ter voorziening in het lot van de nagelaten betrekkingen der in den strijd op Lombok gevallenen, waarvoor in Nederland en Oost-Indië, binnen korten tijd tonnen gouds werden bijeengezameld en naast de reeds bestaande voor hetzelfde doel bestemde fondsen, nog een drietal nieuwe konden worden opgericht; (1) ook voor de verzorging van de, op het slagveld bezweken krijgers-zelven, werden bijdragen ontvangen, die het Hoofdcomité in staat stelden om onze zustervereeniging in Oost-Indië in haar moeielijke taak financieel bij te staan.

Bereids werden in het XIIIe deel der Handelingen mededeelingen opgenomen over den, aan het Indische Roode Kruis verstrekten, geldelijken onderstand. Die mededeelingen wenschen wij thans aan te vullen met een opgave der bijdragen van Comité's of van particulieren ontvangen.

De schenking, groot *f* 1000 van H.H. M.M. de Koningin en de Koniging-Regentes werd reeds op bladz. 4 vermeld.

Er kwamen in:

van 28 Comités:

Amsterdam	*f*	6217.50
Apeldoorn (Vrouwen)	„	250.—
Arnhem	„	300.—
Bergschenhoek	„	20.—
Over te brengen	*f*	6787.50

(1) 1°. Het „Lombok-fonds" te Soerabaja.
2°. Het „Militair Ondersteuningsfonds" te Batavia.
3°. Nationaal Fonds tot ondersteuning van nagelaten betrekkingen van in Nederlandsch-Indië gevallen militairen, te 's-Gravenhage.

Overgebracht	*f*	6787.50
Breda	„	300.—
Dantumadeel—Rensumageest	„	23.—
Deventer	„	300.—
Dieren en Omstreken	„	115.—
Doesborgh en Omstreken	„	200.—
Gorinchem (Vrouwen)	„	129.90
Haarlem	„	560.—
Haastrecht	„	25.—
Helder.	„	100.—
Hillegersberg	„	60.—
Leeuwarden.	„	537.50
Lochem en Laren	„	100.—
Maastricht	„	100.—
Meppel	„	400.—
Nijkerk op de Veluwe	„	100.—
Nijmegen.	„	300.—
Overbetuwe	„	300.—
Oude IJsel (Doetichem en Omstreken)	„	40.—
Schiedam (Vrouwen)	„	400.—
Schiedam (Mannen)	„	400.—
Tiel	„	50.—
Uden	„	50.—
Woudrichem	„	50.—
Zierikzee	„	88.05
van Correspondenten:		
Groenlo. Netto opbrengst eener aldaar gehouden collecte	„	80.—
Totaal . . .	*f*	11595.95

en langs particulieren weg:

Van den heer C. de Mooij, 's-Gravenhage. Opbrengst eener 3daagsche tentoonstelling. .	*f*	138.36
„ den heer Verloren van Themaat, Utrecht .	„	25.—
Over te brengen	*f*	163.36

Overgebracht	*f*	163.36
Van den heer A. AGUILAR, 's-Gravenhage . . .	„	50.—
„ het dienstpersoneel van den heer AGUILAR voornoemd	„	15.—
„ een kinder-collecte	„	0.50
„ Z.Exc. den Minister van Koloniën, ontvangen door Z.Exc den Minister van Oorlog, onder het postmerk Scheveningen, 10 September 1894	„	40.—
„ N.N., Breda	„	2.50
„ Mevr. de Weduwe Dr. v. C., Tiel	„	5.—
„ het personeel der Kon. Marine, van het 1e Bataillon en de Depôt-Kompagnie der Mariniers, Amsterdam	„	317.70
„ Mevrouw N.N., 's-Gravenhage	„	100.—
„ S. P. A., Rotterdam	„	25.—
„ Mej. R. KARSTEN, Rotterdam	„	25.—
en *f* 25 voor het „Nationaal fonds" enz.		
„ Peloni Almoni, Amsterdam, een coupon Brussel à frs. 2.50 . . . -	„	1.18
„ een onbekende uit Haarlem, onder het motto: Tabé Parijs	„	20.—
„ de Loge, „de Edelmoedigheid", 's-Hertogenbosch	„	10.—
Gecollecteerd te Groenlo door een meisje van negen jaar	„	2.65
„ het Fanfare Korps „Andante", Oosthuizen	„	44.—
„ het Lombok-comité te Velsen, de halve opbrengst eener, in de gemeenten Velsen, IJmuiden en Santpoort gehouden schaalcollecte	„	129.—
„ N. N., Amsterdam	„	300.—
„ Albert Amerika, Kralingen	„	5.—
Opbrengst van de, op 3 en 4 October 1894,		
Over te brengen . . .	*f*	1255.89

Overgebracht *f* 1255.89

te Woudrichem, Almkerk, Werkendam, de Werken en Sleeuwijk, Andel, Giesen en Rijswijk gehouden collecte . . . . „ 179 10

Van het Comité der Lombok collecte te Utrecht, de helft van de opbrengst der collecte . . „ 1330.44

„ de Commissie tot ondersteuning van het Roode Kruis te Goes. Opbrengst van Goes met het platte land van Zuid- en Noord-Beveland, ... „ 390.68

„ de Gymnastiekvereeniging „Willen is kunnen", Almelo. Voor Lombok gehouden collecte . . . . „ 4.02^5

„ het Personeel van het Loodswezen in het 3e district, op de verschillende standplaatsen. Ingekomen bij de Commissie uit het Personeel der Kon. Ned. Marine, Amsterdam . . . „ 129.35

„ dr. TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN, Utrecht. Bij hem ingekomen gift van N. R. N. te D. „ 25.—

„ den heer A. M. BOLL, Dinther. Bij hem ingekomen gift van een Heeswijksch borrelpartijtje . . . . „ 8.35

„ C. v. D. T., Schiedam . . . . „ 10.—

„ den Burgemeester van 's Gravenzande. De helft van de opbrengst eener, in zijn gemeente gehouden collecte. . . . . . . „ 40.37^5

„ Mr. E., 's Gravenhage . . . . „ 25.—

De helft der collecte, gehouden in de gemeente Zwaluwe, door de aldaar geconstitueerde commissie . . . . „ 23.60

„ Baron en Baronesse VAN BOETZELAER VON WRANGEL AUF LINDENBERG . . . . „ 25.—

„ den heer WIERTS te Gorinchem. Opbrengst

Over te brengen . . . *f* 3446.81

Overgebracht *f* 3446.81

van een, door hem aldaar gegeven concert . . . . *f* 179.93
Opbrengst van een kindercollecte „ 0.40
Mejuffr. B. aldaar . . . . „ 2.50
Ontvangen door tusschenkomst van het Vrouwencomité Roode Kruis, Gorinchem . . . . . . „ 182.83

Ongeveer de helft der opbrengst eener voorstelling gegeven op 3 November 1894 in den Schouwburg te Deventer door:
De Onderofficiersvereeniging „Door eendracht bloeiend" aldaar . . . . . .
Het muziekkorps van het 1e Regiment Huzaren . . . .
De Deventer Harmonie . . . . . . } „ 225.—

Van F. T., 's Gravenhage . . . . „ 25.—
„ N. N. postmerk Utrecht, 10 November 1894 „ 10.—
„ M. M. te Heereveen . . . . „ 5.—
De helft der opbrengst van een voorstelling gegeven door de Onderofficieren van het 5e Bataillon, 4e Regiment Infanterie. (Onderofficieren-societeit „Eensgezindheid", Gouda) „ 62.31
„ den heer LOUIS J. C. HILLEBRAND te Driebergen. . . . . „ 100.—
„ den majoor J. J. WIERTS, directeur van den Hoofdcursus te Kampen. De netto-opbrengst eener, op 10 November 1894, gehouden voorstelling door de leerlingen van den Hoofdcursus . . . . „ 541.67
„ F. A. postmerk Brummen. . . . . „ 10.—
„ L. „ Winterswijk . . . . „ 10.—
„ J. G. W. FIJNJE VAN SALVERDA te Arcachon „ 50.—
Van de Ned. Vereeniging voor Zuid-Afrika, Af-

Over te brengen . . . *f* 4668.62

Overgebracht	f	4668.62
deeling Johannesburg. De helft eener, door die afdeeling rondgezonden inteekenlijst ter genoemde plaatse.	„	268.22[5]
Totaal . . .	f	4936.84[5]

In de Nederlandsche Staatscourant van Zondag 17 en Maandag 18 Februari 1895 betuigde het Hoofdcomité der Vereeniging in het algemeen zijn hartelijken dank voor al die bijdragen ter verzachting van het lot der zieken en gewonden op de Indische slagvelden. Zooveel dit mogelijk bleek, werd die dankbetuiging verder bij afzonderlijke circulaire toegezonden aan alle vereenigingen, corporatiën en particulieren, wier deelneming in het lief en leed van ons Indisch leger hier nog met een enkel woord dankbaar zij herdacht.

In Maart 1896 ontbrandde de krijg in Atjeh opnieuw in al zijn hevigheid. Na het ontvangen der eerste berichten over de zeer bloedige gevechten, die van onze zijde opnieuw talrijke offers vorderden, oordeelde het Hoofdcomité niet te moeten dralen met het verleenen van financieele hulp aan het Indische Roode Kruis, dat voortdurend overladen blijft met zorgen voor de zieken en gewonden bij de expeditionaire troepen op de Noordkust van Sumatra.

Het Hoofdcomité ondervond daarbij opnieuw de medewerking van enkele Comités der Vereeniging; waarvoor des te meer erkentelijkheid wordt gevoeld, nu de geringe deelneming in den zooveel meer volharding en inspanning eischende krijgsgebeurtenissen in Atjeh, in schrille tegenstelling staat tot de offervaardigheid van het Ned. volk gedurende de dagen van strijd op Lombok.

Onder de „Overige verrichtingen" (1) is opgegeven hoeveel er door het Hoofdcomité aan het Indische Roode Kruis werd overgemaakt; hier behoort volledigheidshalve nog te worden vermeld, welke Comités op nieuw medehielpen, om de alge-

(1) Bladz. 30.

meene kas der Vereeniging niet al te zeer te verzwakken onder de vele financieele zorgen, waarin het Hoofdcomité, overeenkomstig het doel en naar den geest der Vereeniging behoort te voorzien.

Aan buitengewone bijdragen werden verder nog ontvangen:

Van	het	Vrouwencomité	Apeldoorn	*f*	200
„	„	„	Meppel	„	100
„	„	„	Schiedam	„	300
„	„	Mannencomité	„	„	300
„	„	„	Overbetuwe. . . .	„	100
			Totaal	*f*	1000

De Pleegzusters en Leerling-pleegzusters der Vereeniging.

Het korps pleegzusters der Vereeniging onderging in den loop van het tweejarig tijdvak weder verschillende mutatiën.

In de eerste plaats zij hier vermeld het eervol ontslag van de directrice, mejuffrouw R. W. Karsten, dat aan haar, op haar verzoek, met ingang van 1 Juli 1895 werd verleend, onder dankbetuiging voor de, door haar, gedurende circa $2^1/_2$ jaar aan de Vereeniging bewezen diensten.

Haar plaats werd ingenomen door mejuffrouw J. L. H. Slot, die enkele dagen, na het vertrek van mejuffrouw Karsten, haar functie als directrice aanvaardde en sedert haar veelzins lastige, werkzame taak vervult met een ernst en een toewijding, waaraan een woord van lof en bijzondere waardeering hier niet mag ontbreken. Het Hoofdcomité heeft dan ook niet geaarzeld om goed te keuren het, door de Commissie voor de ziekenverpleging krachtig ondersteunde voorstel van het Rotterdamsche Mannencomité, tot handhaving, voor de nieuwe directrice, van de toelage à *f* 200.— 'jaars, welke haar voorgangster genoot uit de algemeene kas der Vereeniging.

Vijf gediplomeerde pleegzusters verlieten den dienst der Vereeniging.

Aan de zusters A. J. L. Maas en M. J. Scheffer werd, op haar verzoek, eervol ontslag verleend.

Mejuffrouw E. E. Gips achtte zich verplicht om familiebelangen de Vereeniging te verlaten.

Op twee gediplomeerde zusters moest, wegens voortdurend verzet tegen de nieuw opgetreden directrice, door den geneesheer-directeur van het Rotterdamsche ziekenhuis, in overleg met het lid der Commissie voor de ziekenverpleging, dr. J. van der Hoeven Jzn., worden toegepast artikel 18 van het reglement voor de pleegzusters. (1) Zij werden uit den dienst der Vereeniging weggezonden.

Zuster A. van Malsen, aan wie in April 1893 een onbepaald verlof werd verleend om een werkkring te aanvaarden in een ziekenhuis te Pretoria werd in Maart 1895, op haar aanvrage eervol ontslag verleend. Wegens haar onbepaald verlof was zij reeds uit de sterkte van het korps afgevoerd.

Om het verleenen van een eervol ontslag uit den dienst van het Ned. Roode Kruis aan gediplomeerde pleegzusters, met of zonder dankbetuiging, aan zekere regelen te binden, heeft de voorzitter van het Hoofdcomité besloten, om slechts tot gewoon, dus niet eervol ontslag voor te dragen zij, die, binnen de twee jaren na hare benoeming tot pleegzuster van het Ned. Roode Kruis, de Vereeniging verlangen te verlaten om andere redenen dan wegens huwelijk of voortdurende ongeschiktheid ten gevolge van ziekte of lichaamsgebreken.

De overweging, dat het Ned. Roode Kruis, op welks kosten de tweejarige opleiding en geheele verzorging van de leerling plaats heeft, in billijkheid mag aanspraak maken op, *ten minste* evenveel jaren dienst van de gediplomeerde pleegzuster, als haar vorming daartoe heeft vereischt, heeft tot het stellen van dien regel geleid.

---

(1) Zie: Handelingen, deel XIII, blz 46.

Een verzoek om *eervol* ontslag binnen den, bij het reglement gestelden termijn, zal overigens steeds moeten zijn gegrond op zeer deugdelijke motieven, ter beoordeeling van de Commissie voor de ziekenverpleging.

En van het toekennen eener dankbetuiging bij eervol ontslag, zal alleen dan sprake kunnen zijn, als voldaan zal zijn aan artikel 14 van het vorenbedoeld reglement. De dankbetuiging zal door dergelijke beperking, niet slechts haar waarde behouden, maar in beteekenis klimmen.

Na den voorgeschreven driemaandelijkschen proeftijd in het ziekenhuis aan den Coolsingel te Rotterdam te hebben doorgebracht, werden definitief als leerling-pleegzusters der Vereeniging, in dat ziekengesticht geplaatst:

den 1sten Januari 1895 mejuffr. A. M. C. Geenen.

den 1sten Januari 1896 mejuffr. E. Kampman, J. J. van Oven, E. E. H. Pino Post, A. E. Schipper en G. Zoete.

Ten overstaan van de Commissie voor de ziekenverpleging, den directeur-geneesheer van het Rotterdamsch ziekenhuis, en van vertegenwoordigers der beide Rotterdamsche Comités van het Roode kruis, werd, na afgelegd examen, uitgereikt het diploma van ziekenverpleegster, met gelijktijdige benoeming tot pleegzuster van het Roode Kruis,

den 3den October 1894, aan:

Mejuffr. E. E. Gips; G. M. L. Jongkindt Coninck; J. A. Kuyper Ebbenhout; A. J. A. L. A. Lulofs; M. S. du Pon en S. W. M. van Zelm.

den 5den October 1895, aan:

Mejuffr. C. Crévecoeur; J. J. W. Steffens en C. M. A. Tromp.

Het korps zusters, dat bij het uitbrengen van dit verslag — Juli 1896 — telt:

1 Directrice,

7 Pleegzusters, en

6 Leerling-pleegzusters,

zal, nadat het examen voor ziekenverpleegster zal hebben plaats gehad, en aan de oproeping voor nieuwe leerling ten volle zal zijn voldaan, in October a. s. bestaan uit:

1 Directrice.
8 Pleegzusters, en
8 Leerling-pleegzusters.

Gedurende het tijdvak waarover dit verslag loopt, werden door de gediplomeerde zusters waargenomen:

34 doorloopende verplegingen met	1232 dagen.
30 dagverplegingen met	487 „
42 nachtverplegingen met	574 „
106 verplegingen met	2293 dagen

waaronder verscheidene buiten Rotterdam. Aan vele aanvragen kon geen gevolg worden gegeven, daar ook voor den dienst in het ziekenhuis zusters moesten worden beschikbaar gehouden. En zulks ook in het belang der zusters-zelven, daar het, van tijd van tijd dienst doen in een goed georganiseerd ziekengesticht als een noodzakelijk vereischte mag worden beschouwd voor het degelijk onderhouden van eenmaal verworven kennis en het verrijken van praktische ervaring. Aan een en ander is de particuliere verpleging niet altijd bevordelijk en om daaraan te gemoet te komen, worden er steeds enkele gediplomeerde zusters, om beurten, door de directrice aangewezen tot het verleenen van bijstand in de verschillende afdeelingen van het ziekenhuis.

Het geneeskundig onderwijs der leerlingen is thans toevertrouwd aan de goede zorgen van de geneesheeren drs. W. van Krimpen en H. E. E. Morre, welke laatste heeft vervangen den, wegens vertrek, eervol ontslagen dr. D. Schouwman.

In de Commissie voor de ziekenverpleging werd het overleden lid dr. F. J. van Leent, vervangen door den heer C. J. van der Burcht van Lichtenbergh, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Landmacht.

Werd hiervoren reeds melding gemaakt van de voortdurende medewerking van het Rotterdamsche Mannencomité bij het administreeren van de diensten der gediplomeerde zusters, ook de geneesheer-directeur dr. J. Hesselink en het lid van het Hoofdcomité dr. J. van der Hoeven Jzn., hebben

recht op een afzonderlijk woord van waardeering voor hun steeds welwillend verleende medewerking en onafgebroken bemoeienissen tot het overwinnen van velerlei bezwaren, die zich bij de geleidelijke formatie van een beschaafd en ontwikkeld korps pleegzusters steeds voordoen.

Aan dit beknopte overzicht van den toestand van het pleegzusterskorps gedurende 1894/96, voegen wij ter herinnering de woorden toe van den voorzitter der Commissie voor de ziekenverpleging bij het uitreiken der diploma's in October 1896.

„Waarde zusters,

„De Commissie voor de ziekenverpleging met allen, die hier tegenwoordig zijn, wenscht U van harte geluk met het welslagen uwer pogingen in het verwerven van een diploom van ziekenverpleegster en daarmede tevens van een benoeming tot gediplomeerd pleegzuster van het Ned. Roode Kruis, dat 2 jaar lang op vrijgevige wijze de middelen beschikaar stelde om U op te leiden tot een meer en meer gewaardeerde maatschappelijke positie.

Die positie, zusters, moge in het sociale leven nog slechts een ondergeschikte plaats worden toebedeeld, zij is daarom niet minder van verheven, hoogst ernstigen aard.

Zoo menig lijder toch zal van Uw trouw en van Uw toewijding verzachting vragen voor zijn smartelijk leed, als gij-alleen zult waken bij zijn ziekbed. Uw zorgende hand kan *soms* nog redding brengen, en waar deze niet meer mogelijk is, toch *altijd* kunnen verlichten de bittere kwellingen van naamloos wee. Daaraan ontleent Uw werkkring zijn ideëel en ernstig karakter en bij de meer en meer toenemende erkenning daarvan, zal de, haar plichtgetrouwe ziekenverpleegster al hooger stijgen in de maatschappelijke onderscheiding.

Het Ned. Roode Kruis kent de waarde van geoefende verpleegsters; daarom zal het onverdroten voortgaan aan de vorming er van zijn bijzondere aandacht te schenken; ook al ziet het zich wel eens bedrogen in zijn billijkste verwachtingen, ook al oogst het niet altijd erkentelijkheid van zijn

leerlingen, die, eenmaal gediplomeerd, wel eens vergeten, dat niet slechts stoffelijke banden haar hechten aan onze Vereeniging, maar ook hoogere, moreele verplichtingen, die den eigenlijken grondslag vormen, waarop ons wederzijdsch verbond steunt.

Mij, de voorzitter van Nêerland's Roode Kruis, zij het vergund U dat even te herinneren, nu gij gereed staat uit de handen onzer Commissie Uw diploom te ontvangen en een, daardoor gewettigde, voor de lijdende menschheid zoo waarachtig heilzame functie te aanvaarden; aan U, zusters, om het niet te vergeten. En als dan in dagen van lijden en strijden zal worden geroepen om Uw hulp en toewijding dan, zusters, hopen wij U te ontmoeten op de plaatsen, waar voor de vrouw nog altijd is weggelegd de edelste rol, bij de heerlijkste voldoening.

Uw arbeid daar, zusters, zal dan het loon zijn voor het Hoofdcomité van het Ned. Roode Kruis, dat U heden, met vertrouwen en met ons aller beste wenschen voor Uw toekomst het diploma toekent van pleegzuster der Vereeniging.

Overige verrichtingen en mededeelingen.

De gedachtenwisseling tusschen de Ministers van Oorlog en van Marine met het Hoofdcomité over een wederzijdsch, ook in tijd van vrede, geregeld overleg, zóó dat het optreden der Vereeniging te allen tijde behoorlijk voorbereid en geregeld zij (1), leidde tot het Koninklijk besluit van 6 November 1895 (*Staatsblad* n°. 175) (2), waarbij het Koninklijk besluit van 19 Juli 1867 (*Staatsblad* 1869, n°. 210) werd ingetrokken.

Van het nieuwe besluit werd, vóór de officiëele afkondiging, mededeeling gedaan aan de Comités en Correspondenten, bij circulaire van het Hoofdcomité, dd. 27 November 1895, n°. 3263.

---

(1) Zie: Handelingen XIII, blzz. 17, 18.
(2) Zie: Bijlage VI.

Tot de belangrijkste wijzigingen en aanvullingen, als uitvloeisel van het nieuwe Kon. besluit, behooren gerekend te worden:

1°. het aan de Vereeniging thans officieel toekennen van den naam:
„Het Nederlandsche Roode Kruis."

2°. het precieser dan bij het ingetrokken Kon. besluit het geval was, vaststellen van het onderscheidingsteeken der Vereeniging;

3°. het verzekeren van een vasten zetel in het Hoofdcomité aan de Inspecteurs der geneeskundige diensten van de Land- en van de Zeemacht;

4°. het aan genoemde Inspecteurs toekennen van het gezag van regeeringsvertegenwoordigers in bijzondere, in het Kon. besluit aangewezen gevallen;

5°. het jaarlijks doen van mededeelingen aan de regeering over den toestand van het materieel der Vereeniging;

6°. regeling van den werkkring der Vereeniging te velde, en van het verband, waardoor in het algemeen, in tijd van oorlog, de samenwerking wordt verkregen van het Roode Kruis met den geneeskundigen dienst.

In het bijzonder wordt hier nog de aandacht der Comités gevraagd voor het sub 5°. vermelde; daar het aan het Hoofdcomité alleen dàn mogelijk zal zijn op doeltreffende wijze te voldoen aan de wenschen der regeering, zoo bij die voldoening mag worden gerekend op de medewerking van de afdeelingen der Vereeniging, waarvan er enkele zijn in het bezit van een meer of minder deugdelijk of volledig materieel, welks jaarlijksche, gespecificeerde opgave het Hoofdcomité in staat zal stellen, ook ten dien opzichte steeds overleg te betrachten met de regeering.

In de bepaling, dat het onderscheidingsteeken der Vereeniging, als merk van herkomst zal worden geplaatst op de goederen, uitgaande van het Hoofdcomité of van de Besturen, ligt, naar vertrouwd wordt, de mogelijkheid opgesloten om bedoeld teeken wettelijke bescherming te verleenen, zonder

nog zijn toevlucht te moeten nemen tot de wet op de handels- en fabrieksmerken (*Staatsblad* 1893, n°. 146).

Spoedig, na de afkondiging van het nieuwe Kon. besluit, dd. 29 December 1895, werd door het Dagelijksch bestuur uit het Hoofdcomité, uitvoering gevende aan art. 12 van meerbedoeld besluit, een herziening der statuten ter hand genomen.

In de vergadering van het Hoofdcomité, 27 Maart 1896, werd het aan de leden toegezonden ontwerp van het Dagelijksch bestuur door den Voorzitter aan de orde gesteld en na enkele wijzigingen en aanvullingen te hebben ondergaan, goedgekeurd en gearresteerd.

Bij circulaire van 9 April 1896, n°. 3304, werden de herziene statuten toegezonden aan de Besturen der Comités en aan de Correspondenten, met verzoek te willen meêdeelen welke wijzigingen of verbeteringen door hen nog doelmatig werden geoordeeld.

Dat overleg heeft geen veranderingen noodig gemaakt in den arbeid van het Hoofdcomité. Het Dagelijksch bestuur heeft in een nader schrijven aan enkele Comités in 't kort uiteengezet de motieven, waarom aan sommige wenschen of opmerkingen geen gevolg kon worden gegeven.

Den 1en Juni 1896 werden de gewijzigde statuten verzonden aan Z. Exc. den Minister van Justitie, met verzoek ze, ter voldoening aan art. 12 van het Kon. besluit van 6 November 1895 (*Stbl.* n°. 175), te onderwerpen aan de goedkeuring van H. M. de Koningin-Regentes.

Bij schrijven van 13/17 Juni d. a. v. werd door Zijn Exc. meêgedeeld, dat het onderwerpen van de gewijzigde statuten aan de Koninklijke goedkeuring, rechtstreeks moest worden gedaan aan Hare Majesteit de Regentes.

Daaraan werd den 3en Juli d. a. v. gevolg gegeven. De bij Kon. besluit van 22 September 1896, n°. 34, goedgekeurde statuten 1) werden gepubliceerd in de *Ned. Staatscourant* van 21 October 1896, n°. 248.

---

1) Zie bijlage VII.

Een herziening van de Reglementen van Orde, voor zooveel noodig, is bij het Dagelijksch bestuur in overweging.

Ter verwezelijking van de, in het vorige verslag in uitzicht gestelde plannen om de Vereeniging voor haar arbeid wat ruimer financieele hulpmiddelen te bezorgen, werd door een Commissie uit het Hoofdcomité, bestaande uit den voorzitter Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT; den voorzitter van de financieele sectie, den heer R. A. W. SLUITER; het lid van het Dagelijksch bestuur mr. J. E. H. Baron VAN NAGELL VAN AMPSEN, 1) en den secretaris van het Hoofdcomité, in mondeling en schriftelijk overleg getreden met een erkende financieele specialiteit, die geheel belangeloos, met zeer gewaardeerde welwillendheid diende van advies.

Na afloop der gevoerde gedachtenwisseling, waaruit o. m. ook was gebleken, dat het welslagen eener loterij- of premieleening, in Nederland zeer onzeker moest worden geacht; trad de Commissie in nader beraad met de geheele, financieele sectie uit het Hoofdcomité, als resultaat waarvan besloten werd de pogingen tot het sluiten eener geldleening ten behoeve van het Ned. Roode Kruis voorloopig te laten rusten en, voor'shands althans, den arbeid der Vereeniging te regelen naar de beschikbare hulpmiddelen, — de gewone jaarlijksche bijdragen van de Comités en de rente van het kapitaal — al moesten dan ook dientengevolge de plannen betreffende een verbetering van het materieel vooreerst onuitgevoerd blijven.

In de vergadering van het Hoofdcomité, den 27sten Maart 1896, werden door het lid prof. dr. J. W. R. TILANUS eenige mededeelingen gedaan over de samenstelling van een ambulancecorps te Pretoria in de Zuid-Afrikaansche Republiek, welk corps bereids, bij den jongsten inval eener gewapende bende in het Transvaalsche grondgebied — Januari 1896 — uitnemende diensten moet hebben bewezen.

---

1) Het lid-penningmeester van het Hoofdcomité, mr. D. POLAK DANIELS, was door een ongeval verhinderd deel te nemen aan de conferentiën.

Het voornemen bestond om te komen tot de oprichting van een Transvaalsche Roode-kruisvereeniging en de heer TILANUS rekende nu op de instemming van het Hoofdcomité, waar hij het voorstel deed om het welslagen der meêgedeelde plannen te bevorderen, door het reiken van de behulpzame hand aan Neêrland's stamverwanten in Zuid-Afrika.

Het Hoofdcomité vereenigde zich gaarne met het voorstel en daar bij het bespreken van de doelmatigste wijze van medewerken bleek, dat er in de eerste plaats behoefte bestond aan deugdelijk transport-, verpleeg- en verband-materieel, werd er een crediet toegestaan om een en ander voor rekening der Vereeniging aan te schaffen en naar Pretoria te verzenden.

Onder de leiding van den voorzitter Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT en de leden van het Hoofdcomité prof. dr. TILANUS voornoemd en den oud-dir. officier van gezondheid 1e kl. DE MOOY, werd een verzameling materieel te Amsterdam bijeengebracht, bestaande uit een viertal kisten verband- en verpleegmiddelen, een kist met instrumenten, een kist rotan-verbanden, een kist met gevulde verbandtrommels voor raderbaren, een zestal rader- en even zooveel draagbaren en eenige linnententen. Door het Comité Amsterdam zijn daaraan toegevoegd geworden twee kisten met kleeding en bedfournituren en door de Ned. Zuid-Afrikaansche Vereeniging, Afdeeling Rotterdam, een kist geneesmiddelen en ustensiliën, noodig bij de verpleging van zieken en gewonden te velde.

De geheele verzameling is den 23sten Mei 1896, volgens de aanwijzingen van Jhr. mr. G. J. TH. BEELAERTS VAN BLOKLAND, per Duitsche boot van Amsterdam vertrokken naar Lourenço—Marquez, om van daar verder per spoor te worden vervoerd naar Pretoria.

Met waardeering vermelden wij hier de goede diensten bij deze expeditie, der Vereeniging bewezen door de firma TILANUS en VAN GRIETHUIJSEN te Amsterdam, door welker ijverige bemoeienissen, de Duitsche Stoomvaart-Maatschappij op Oost-Afrika de geheele bezending kosteloos heeft overgebracht

naar Delagoabaai; terwijl de directie van de Ned. Zuid-Afrikaansche spoorwegmaatschappij te Amsterdam ze vrachtvrij heeft doen transporteeren naar haar eindbestemming, dr. VAN LINGBEEK, arts te Pretoria, Voorzitter van het Ambulancecorps aldaar.

Met inbegrip van emballage, assurantie, enz. hebben de kosten voor de Vereeniging bedragen *f* 2654.

Aan een schrijven van dr. VAN LINGBEEK te Pretoria, dd. 26 Juli, ontleenen wij het volgende:

„Zooals de heer LEIJDS mij zeide heeft de E. A. Regeering U reeds haren dank doen toekomen voor de groote bereidwilligheid en betoonde milddadigheid tegenover de hier op te richten zusterafdeeling.

Ik wensch mijn dank daarbij te voegen als voorzitter van het gewezen Pretoria-ambulancecorps van Januari, dat een kern wil vormen voor de toekomstige Roode-Kruis afdeeling, en dat ook in de toekomst geholpen door zijn oudere zuster, Uwe afdeeling, steeds gereed zal staan waar de Z. A. Republiek het roept"

Aan de firma TILANUS en VAN GRIETHUIJSEN en de directie van de Ned. Zuid-Afrikaansche spoorwegmaatschappij; benevens aan de directie van de Duitsche stoomvaartmaatschappij te Hamburg, is de dank van het Hoofdcomité betuigd.

Na het ontvangen van de in Atjeh geleverde gevechten (1) werden achtereenvolgens zevenduizend gulden door het Hoofdcomité ter beschikking gesteld van het Centraal Comité te Batavia; in het vertrouwen, dat de Comités en Correspondenten ook nu bereid zouden blijken tot samenwerking met het Hoofdcomité, ter wille van het, in de laatste jaren vooral, zoo zwaar beproefde Indische leger.

Op bladz: 20 zijn de bijdragen vermeld, die na het hervatten der vijandelijkheden op de noordkust van Sumatra, bij den penningmeester van het Hoofdcomité zijn ingekomen. Al

(1) Zie bladz. 19.

hebben de gaven niet ruimschoots gevloeid; al had het Hoofdcomité wel gerekend op wat meer algemeene medewerking in den boezem der Vereeniging bij de handreiking aan het Indische Roode Kruis; toch heeft het tot heden nog geen beroep willen doen op buitengewonen, financieëlen bijstand van de Comités, om reden er toch altijd meer en hooger prijs wordt gesteld op geheel vrijwilligen, door de afdeelingen-zelven geboden steun; dan die, welke moet worden verkregen door circulaires of oproepingen. Een woord van dank daarom aan de Besturen der Comités die op het eerste bericht van den, door het Hoofdcomité aan het Indische Roode Kruis op nieuw verleenden onderstand, onmiddellijk of na verkregen inlichtingen, bereid bleken de algemeene kas der Vereeniging met een buitengewone bijdrage te versterken.

Aan een spaarzame toepassing van de 2de alinea van art. 7 der statuten blijft het Hoofdcomité bovendien hechten; primo, omdat in de artikelen 9, 11 en 14 van de „algemeene regeling der werkzaamheden" (1), nader is aangegeven in welke gevallen een beroep moet worden gedaan op den buitengewonen bijstand of hulp van de Comités en Correspondenten; secundo, omdat een dergelijk beroep op de afdeelingen der Vereeniging in het bijzonder, en op de natie in het algemeen, in waardeering wint en grooter kans van slagen biedt naar mate het zeldzamer, alleen in zeer dringenden nood geschiedt.

Aan den gegageerden soldaat van het Indische leger A. Dinjens, in den strijd op Lombok ernstig in het gelaat verminkt, moest een nieuw kunstgebit worden verstrekt, waartoe hij, voor rekening van de Vereeniging in het ziekenhuis te Rotterdam werd opgenomen en eenigen tijd verpleegd is geweest.

Met medewerking van het lid van het Hoofdcomité, dr. J. van der Hoeven Jzn., werd Dinjens een dergelijk gebit in-

---

(1) Zie: Deel V der Handelingen van de Vereeniging, blz. 116 en v.

gezet door den tandarts F. M. C. Koenaart te Rotterdam, die niet alleen zijn diensten belangeloos verleende bij het zeer moeilijke werk; maar bovendien het, den patient zoo uiterst welkome, uitstekende gebit ten geschenke gaf. Bij schrijven van den 20 Augustus 1895 n°. 3227, werd den heer Koenaart, de hartelijke dank betuigd van het Hoofdcomité voor zijn aan het Ned. Roode Kruis verleenden steun.

Aan de gegageerde soldaten van het Indische leger A. Kerkhof en J. J. J. J. van der Kolk, beiden ook slachtoffers van den Lombokstrijd, werden op kosten van de Vereeniging, houten kunstbeenen verstrekt. De levering van dergelijke kunstledematen geschiedt onder toezicht van een deskundig lid van het Hoofdcomité, en van den voorzitter der Vereeniging „de Stuers", tot het verschaffen van kunstledematen aan behoeftige verminkten, den oud-chef van den geneeskundigen dienst in Ned. Oost-Indië, H. van Lokhorst.

Voor rekening der Vereeniging werd in het gesticht voor ziekenverpleging te Amsterdam opgenomen en eenigen tijd door dr. C. B. Tilanus aldaar, behandeld den op Lombok zwaar verwonden soldaat van het Indische leger C. van Ginkel, thans gegageerd.

Aan het rapport van het lid van ons Hoofdcomité prof. Tilanus, onder wiens toezicht de behandeling van van Ginkel plaats had, ontleenen wij het volgende:

„(we) mogen tevreden zijn, dat wij hem niet een kunstbeen (dat hij vroeg) bezorgd hebben; maar hem zoo goed mogelijk hersteld hebben, zoodat hij weder loopen kan. Hij kwam hier loopende op één been met twee krukken, hij is heden (1) naar Baanbugge teruggekeerd op beide voeten loopende, alleen met een stok in de hand".

Aan dr. C. B. Tilanus, die geheel belangeloos de behandeling van van Ginkel had op zich genomen, is daarvoor bij schrijven

---

(1) 9 December 1895.

van 21 December 1895, n°. 3274 den dank betuigd van het Hoofdcomité.

Aan mevrouw de weduwe L. F. PRAEGER—VAN VLIET is in beschikking op haar verzoek om verlenging van den haar tijdelijk verleenden onderstand, door het Hoofdcomité toegekend voor het jaar 1896, *f* 400 en voor de daarop volgende vier jaren nog *f* 200 's jaars.

Naar aanleiding van een schrijven van het Centraal Comité der Duitsche Roode-Kruisvereenigingen, 20 Maart 1895 n°. 340, over den toestand van HENRI DUNANT, die thans verpleegd wordt te Heiden in het Zwitsersche Kanton Appenzell, en over het plan om een nieuwe uitgave te bezorgen van zijn geschriften, die de wegbereiders zijn geweest tot de Conventie van Genève van 22 Augustus 1864 en tot de oprichting van de Roode-Kruisvereenigingen in bijna alle beschaafde landen; werd door het Hoofdcomité, in zijn vergadering van 1 Mei 1895, 300 Rmrk ter beschikking gesteld van het Duitsche Centraal Comité, als een bijdrage tot het schrijvershonorarium voor DUNANT en ter bestrijding van de overige kosten, verbonden aan de bedoelde uitgave onder toezicht van het Comité Winterhur van het Zwitsersche Roode Kruis. Het Hoofdcomité stelde er prijs op mede te werken tot het welslagen der pogingen, om door een herdruk van DUNANT's boek, dat zoo onberekenbaar veel goeds heeft gewrocht, tevens te gemoet te komen aan de bekrompen levensomstandigheden van den grondlegger van het Internationale Roode Kruis.

Bij schrijven van 10 October 1895, werden door den secretaris-generaal van het „Institut de Droit International" te Lausanne, ERNEST LEHR, medegedeeld eenige resolutiën, door voornoemd Instituut op het initiatief van zijn Eere-voorzitter den heer GUSTAVE MOYNIER, Voorzitter van het Internationale Comité der Roode-Kruisvereenigingen, aan de orde gesteld in zijn zitting van den 12den Augustus te voren te Cambridge, en na beraadslaging aangenomen.

Die resolutiën betreffen het vaststellen van strafrechtelijke bepalingen op alle mogelijke vergrijpen tegen de Conventie van Genève van 22 Augustus 1864; een onderwerp, dat reeds herhaaldelijk, sedert het bestaan der Conventie, door den heer MOYNIER ter sprake gebracht en in geschriften behandeld is (1).

Met rustelooze volharding laat de waardige voorzitter van het Internationale Comité niet af van zijn streven, om de beteekenis en de onbelemmerde, heilzame werking van den Roode-Kruisarbeid op of bij het slagveld te verhoogen en te verzekeren. Zoo bij iets, dan voorzeker is bij dàt streven volharding noodig, waar het einddoel er van afstuit op zoovele en velerlei internationale bezwaren.

Wij achten het onderwerp intusschen van genoeg belang, om bij dit verslag te voegen (2) het „projet de convention", dat ter uitvoering van het besluit der vergadering te Cambridge door het bureau van het Instituut is medegedeeld aan de verschillende Roode-Kruisvereenigingen en aan de Mogendheden, onderteekenaars der Geneefsche Conventie, bij welke mededeeling de Vereenigingen werden uitgenoodigd te doen blijken van haar instemming met de genomen beslissingen.

In antwoord daarop werd door den voorzitter van het Hoofdcomité, na raadpleging der sectie voor de Binnen- en Buitenlandsche aangelegenheden der Vereeniging, voorzitter Jhr. G. M. VERSPYCK, en in overleg met het Dag. bestuur, bij schrijven van 16 Januari 1896, nº. 3283, het volgende geantwoord aan den secretaris-generaal van het Instituut.

„C'est avec un vif intérêt que le Comité supérieur de la Croix-Rouge Neérlandaise vient d'apprendre les „Résolutions „adoptées par l'Institut de Droit International en séance du „12 Août 1895 à Cambridge", concernant une „sanction „pénale à donner à la Convention de Genève", ce dont nous avons été informés par votre lettre du 10 Octobre 1895."

(1) Het laatst in zijn : Considérations sur la sanction pénale à donner à la Convention de Genève. — Lausanne, Imprimerie F. Regamey. 1893.

(2) Bijlage nº. IX.

„Tout en appréciant la bonne intention, qui donna lieu à l'adoption de cet ensemble de résolutions, le Comité susdit a cru devoir se réserver son opinion à lui dans cette affaire, d'autant plus que l'Institut s'étant adressé directement aux Gouvernements, signataires de la Convention de Genéve, la Société Neérlandaise de la Croix-Rouge, institutée par Décret Royal, ne saurait devancer le résultat de l'enquête du Gouvernement des Pays-Bas."

„Veuillez agréer, monsieur" etc.

Bij circulaire van het Comité International de la Croix-Rouge te Genève, voorzitter G. MOYNIER, dd. 1 Juni 1896, gevolgd door een schrijven van het Centraal Comité van het Oostenrijksche Roode Kruis te Weenen, voorzitter FRANZ Graf FALKENHAYN, van denzelfden datum nº. 1, zijn de Hoofd- en Centrale Comités uitgenoodigd tot het bijwonen van de zesde Internationale Conferentie van het Roode Kruis, die gehouden zal worden te Weenen tusschen den 20—30 September 1897.

De modellen-verzameling en het reserve-materieel.

Nu, vooreerst althans, is afgezien van het sluiten eener leening (1), zijn ook de plannen tot vernieuwing en verbetering van het materieel niet doorgezet. Wel werd door het Hoofdcomité een crediet van *f* 1000 toegestaan; daarvan echter werd nog geen gebruik gemaakt, nu al weer aan andere, dringerder verplichtingen moest worden voldaan, en er tevens met zorg naar gestreefd wordt om, zooveel mogelijk te voorkomen een vermindering van het, in den loop der vredesjaren bijeengespaarde kapitaal; niet slechts om dadelijk fondsen ter beschikking te hebben bij het uitbreken van een oorlog; maar ook om uit de jaarlijksche rente

(1) Zie bladz. 28.

van dat kapitaal te kunnen blijven bekostigen de ongestoorde opleiding en geleidelijke vorming van ons pleegzusterskorps.

En waar nu het Hoofdcomité zich geplaatst ziet voor de keuze tusschen het opleiden van een altijd bruikbaar, steeds werkzaam verplegingspersoneel, of het opleggen van dadelijk beschikbaar reserve-materieel; daar geeft het de voorkeur aan het eerste en maakt het de aanschaffing en het onderhoud van het tweede ondergeschikt aan andere eischen, waaraan de Vereeniging, overeenkomstig haar bestemming en voorschriften, steeds behoort te voldoen.

Behalve zoo vele andere kleinere uitgaven, die in den vorm van subsidiën of van hulp aan verminkte krijgslieden steeds jaarlijks terugkeeren, zijn er in het verloopen tweejarig tijdperk bovendien *f* 21 000 besteed aan velerlei ondersteuning, welk bedrag niet ten volle gedekt is kunnen worden door de buitengewone bijdragen; tengevolge waarvan het kapitaal der Vereeniging in het verloopen tijdvak vermindering heeft ondergaan.

Met dat feit voor oogen heeft het Hoofdcomité het raadzamer gevonden, nog geen aanvang te maken met een aanvulling en verbetering van het reserve-materieel; al mag de, in elk geval noodzakelijke herziening van dat onderdeel der taak onzer Vereeniging niet worden losgelaten. Het voorschrift gegeven bij het laatste lid van art. 9 van het Kon. besluit van 6 November 1895 (*Stbl.* nº 175) wijst overigens van zelf op de noodzakelijkheid om steeds rekening te houden met de eischen voor een bekwamen voorraad deugdelijk materieel.

De uitzending naar het Ambulancecorps te Pretoria, waarvan hierboven (1) het noodige is gezegd, heeft de gelegenheid geschonken tevens na te gaan binnen hoeveel tijd, met medewerking van de Nederlandsche industrie kan worden bijeengebracht een zekere hoeveelheid van de noodzakelijkste hulpmiddelen voor de vrijwillige ziekenverpleging en het verzorgen en transporteeren van zieke en gewonde krijgslieden te velde.

---

(1) Bladz. 28 en vv.

Afdeeling in Nederlandsch Oost-Indië.

Aan de verslagen der werkzaamheden van het Indische Roode Kruis, over 1894 en 1895 ontleenen wij het volgende:

1894.

Gedurende 1894 ontwikkelden het Centraal Comité en vooral de Afdeelingen Soerabaja en Magelang van het Indische Roode Kruis een buitengewone bedrijvigheid, als gevolg van de hoog-ernstige krijgsgebeurtenissen op het eiland Lombok, die onafgebroken inspanning vorderden van de Vereeniging om de zorgende hand te kunnen reiken aan de slachtoffers van een rampvollen strijd.

Met schitterenden uitslag werd een beroep gedaan op de medewerking van de Indische ingezetenen.

Behalve toch een aanzienlijke voorraad verfrisschings- en verplegingsmiddelen, die van alle zijden, ook uit Nederland, aan het Roode Kruis te Batavia werden toegezonden; werd er door het Centraal Comité ontvangen *f* 35 627.66 in Indië, en *f* 18 971.71 uit Nederland, onder welke som begrepen is de *f* 1000 van H.H. M.M. de Koninginnen, in het begin van dit verslag vermeld.

Hulde en hartgrondige dank worden dan ook door het Centraal Comité gebracht aan allen, die zoowel in het Vaderland als in Indië, zoo rijkelijk hebben blijk gegeven van hun warme sympathie en innige deelneming in het lot van de gevallen kameraden bij de expeditionaire troepen op Lombok.

In het bijzonder betuigt het Centraal Comité zijn erkentelijkheid aan de gedelegeerden, vrouwen en mannen, die door hun onverdroten persoonlijke toewijding en inspanning, zoowel op het oorlogsveld van Lombok als in de hospitalen, het Indische Roode Kruis op uitnemende wijze hebben gediend.

Vooral het Comité te Soerabaja was rusteloos werkzaam. Gedurende de laatste vier maanden van 1894, kwamen aldaar, als ziek of gewond ter reede aan:

74 Officieren.
946 Europeesche } militairen, beneden
247 Amboneesche } den rang
231 Inlandsche } van officier.

aan welke het Comité zijn zorgen moest wijden. Aan die afdeeling alleen werd *f* 21 000 door het Centraal Comité verstrekt uit de algemeene kas der Vereeniging.

Het aantal verzendingen aan goederen, gedurende 1894, is geweest 17, waaronder 5 zeer belangrijke rechtstreeks naar het oorlogsveld op Lombok; de overige naar militaire hospitalen of ziekenetablissementen in verschillende deelen van den Ned. Ind. Archipel.

Naar Atjeh werd bovendien *f* 500 en naar Malang *f* 650 in geld geremitteerd.

Aan enkele verminkte militairen werden kunstoogen of kunstledematen verstrekt.

1895.

Bij het verslag van het Centraal Comité, over 1895, zijn aan het slot gevoegd de verslagen van de plaatselijke Comités te Soerabaja, Samarang en Malang, die, ook gedurende het jaar 1895 werkzaam bleven voor de zieken en gewonden van het Indische leger.

Het aantal verzendingen van het Centraal Comité, door den geheelen Archipel heen, bedroeg 15. Aan 1 officier en 3 mindere militairen werden kunstledematen geschonken.

Het Comité Soerabaja verzond ook een paar maal goederen naar de hospitalen te Malang en te Ampenan; terwijl het voort bleef gaan zijn zorgen te schenken aan de verpleegden in het hospitaal te Soerabaja. Ook het Comité te Semarang bleef sedert de gebeurtenissen op Lombok in 1894, ijverig in de weer, daarbij goed gesteund door veler belangstelling in het lief en het leed van den Indischen soldaat.

Van Juni 1894—Juni '95 kon dit Comité 19 maal een partij goederen verzenden, gedeeltelijk naar Lombok en Boeleleng; maar hoofdzakelijk naar de hospitalen in de 2e

Militaire Afdeeling op Java. Te Samarang-zelf hadden 7 belangrijke verstrekkingen plaats.

Erkentelijk worden dan ook de diensten herdacht door velen aan het Comité, en daarmede aan het leger bewezen.

Aan het verslag van het Comité te Magelang ontleenen wij deze bijzonderheid:

„De tooneelvereeniging „Eenheid zij ons doel", bestaande uit mindere militairen van het 7e bataljon Infanterie, alhier in garnizoen, gaf den 14en Juni 1895 eene uitvoering, waarvan de netto-opbrengst zijnde *f* 64,75 aan ons werd afgedragen.

„Het bestuur van genoemde vereeniging verzekerde ons, dat tot die uitvoering werd besloten alleen met het doel uiting te geven aan het gevoel van dankbaarheid, dat de mindere militair bezielt voor het vele, dat hij, zoowel te Lombok als te Soerabaja en hier namens het „Roode Kruis", heeft genoten."

Wij meenen dit beknopte uittreksel uit de verslagen van het Centraal Comité en van enkele plaatselijke Comités van het Indische Roode Kruis niet beter te kunnen eindigen dan met het volgende, overgenomen uit het verslag van het Comité Soerabaja:

„Op voorstel van het lid van ons Comité Ds. H. J. Offerhaus, die voornamelijk met den sergeant-majoor ziekenvader K. P. E. J. Adriaansz in het hospitaal te Soerabaja heeft gewerkt en gelegenheid had op te merken hoe Adriaansz gedurende 10 maanden het Comité in zijn werkzaamheden in het hospitaal, van de aankomst der eerste gewonden van Lombok af, met buitengewonen ijver ter zijde heeft gestaan, werd door alle leden van het Comité besloten, dien verdienstelijken onderofficier een passend geschenk aan te bieden.

„Te eerder ging het Comité daartoe over, omdat volgens getuigenis van den heer Offerhaus, zonder de hulpvaardigheid van genoemden onderofficier het Roode Kruis nimmer met zóóveel succes in het hospitaal zou hebben kunnen werken als gebleken is, het geval te zijn geweest.

„Zoo werd dan aan den sergeant-majoor ziekenvader

K. P. E. J. ADRIAANSZ, in tegenwoordigheid van alle officieren van gezondheid in het hospitaal werkzaam, door den President van ons Comité plechtig overhandigd een gouden horloge met inscriptie en dito ketting."

En het Hoofdcomité der Vereeniging voegt daarbij zijn hartelijken dank en hulde aan alle vrouwelijke en mannelijke ingezetenen in Ned. Oost-Indië, die gedurende de voor ons Indisch leger zeker roemvolle, maar niet minder bloedige jaren 1894—1896, zich door hun toewijding en zorgen verdienstelijk hebben gemaakt jegens het Roode Kruis.

Gedurende het tijdvak waarover dit verslag loopt, verloor het Hoofdcomité twee zijner leden.

In December 1895 overleed Dr. F. J. VAN LEENT, schout-bij-nacht, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Zeemacht, sedert 1888 lid van het College.

Bij circulaire van 10 December 1895, n°. 3268, werd van dat overlijden kennis gegeven aan de Comités en Correspondenten, en daarbij in het kort, dankbaar de diensten herdacht door dezen warmen vriend van de Vereeniging, in velerlei betrekking bewezen aan Neêrland's Roode Kruis. Zooals bereids is meêgedeeld, werd de plaats van den overledene in het Hoofdcomité, ingenomen door zijn opvolger bij den geneeskundigen dienst der Zeemacht.

Van het vertrek van den heer Dr. VON EISELSBERG werd hiervoren reeds mededeeling gedaan.

Bestaat er bij een terugblik op het verschenen tweejarig tijdvak, aanleiding voor het Hoofdcomité om met waardeering te getuigen van den bijstand en medewerking, die het in het algemeen mocht ondervinden bij het verstrekken van financieelen steun aan het Indische Roode Kruis, ten behoeve van de, op de slagvelden van Lombok en Atjeh gevallen krijgers; heeft het van die waardeering blijk gegeven door in de *Ned. Staatscourant* van 17/18 Februari 1895, een dankbetuiging te richten tot de natie; — toch mag het Hoofd-

comité dit verslag niet eindigen zonder zijn beroep op den voortdurenden steun der Comités en Correspondenten te herhalen.

Buitengewone hulp in buitengewone omstandigheden is onmisbaar om het Ned. Roode Kruis in staat te stellen zijn plicht te doen tegenover de slachtoffers van oorlog of volksramp. Maar om zich voor te bereiden en behoorlijk uitgerust met personeel en materieel gereed te zijn voor de onmiddellijke vervulling van haar taak, wordt nog iets meer vereischt dan kortstondige opgewondenheid, zich ook lucht gevende door schenkingen in geld of goederen. — Daarvoor is noodig geestdrift die aanhoudt, onafgebroken toewijding en medewerking van de Comités, van de Correspondenten, van allen, die hart hebben voor de ernstige bestemming der Vereeniging.

„Nicht energisch genug kann der Wahn zerstört werden, dass im Ernstfall es Zeit genug sei, Opfer zu bringen, von deren Nothwendigkeit man heute noch nicht überzeugt zu sein brauche. Nur eine im Personal und Material schlagfertige, Friedenswerken bereits dienstbare Organisation wird in der Zeit der Gefahr begeistert dargebrachte Spenden in das Aufgebot der Hülfe verwandeln können, das dem Spendenden als Ziel seiner Wünsche, als Zweck seiner Spende vorschwebt. Liegt hierin die Begründung verantwortungsvoller Pflichten für die Organe der freiwilligen Krankenpflege selbst, so nicht minder für die weite Kreisen der Nation, welke diese Organe zu fördern berufen sind".

Deze behartingswaardige opmerkingen zijn ontleend aan de „Gedächtnissrede", waarmede door VON DEM KNESEBECK, den 8sten Mei 1896, in de Witte Zaal van het Koninklijk Slot te Berlijn, de diensten werden herdacht, door het Roode Kruis zoo omvangrijk bewezen op de slagvelden van 1870 en 1871.

Zeker, onbillijk zou het zijn niet te erkennen, dat enkele Comités, door hun zelfstandig werken in den geest der Vereeniging of door hun trouwen steun, het Hoofdcomité de zekerheid schenken dat in alle omstandigheden op hen gere-

kend kan worden; maar daartegenover staan zoovele andere, die het Hoofdcomité eenvoudig aan zijn lot overlaten en den waan koesteren, waarop in de bovenaangehaalde woorden uit de „Gedächtnissrede", gewezen wordt. Ook voor onze Vereeniging geldt de onafwijsbare eisch, dat er in rustige tijden voortdurend gewerkt, geoefend en verzorgd moet worden, om flink en met vertrouwen op eigen kracht op te treden in dagen van strijd en van jammer, als ons volk er op rekent dat ook het Nederlandsche Roode Kruis zijn plicht zal doen.

„Die niederländische Gesellschaft gewährte in den Städten Trier, Saarbrücken, Düsseldorf, Wesel, Neuwied und Mannheim vielen Hunderten von Kranken und Verwundeten treffliche Fürsorge."

Ook deze aanhaling ontleenen wij aan VON DEM KNESEBECK'S rede, en voor hen, die hun diensten hebben gegeven aan de verzorging der gevallenen op de slagvelden in 1870/71, mogen deze enkele woorden een waardeerende herinnering zijn aan hun arbeid en toewijding in die dagen, waardoor zoo vele onzer medemenschen, slachtoffers van een verbitterden strijd, van veel lijden verlost of van den dood gered werden.

Voor ons allen, leden en bestuurders van Neerland's Roode Kruis zij het een opwekking, om niet door lauwheid en onverschilligheid de nationale sympathie en belangstelling voor onze Vereeniging te verzwakken en te doen ondergaan; maar door onafgebroken gemeenschappelijken steun en samenwerking steeds in staat te blijven en gereed te zijn om op nieuw aan honderden en nog eens honderden, op het bloedige slagveld, het heerlijk genot te brengen van reddende zorg en verpleging.

Dat toch wordt nooit vergeten, en na jaren her wordt bij een ernstig gedenkfeest. door een dankbaren nabuur ook een vriendelijken groet gebracht aan het liefdewerk van het Nederlandsche Roode Kruis.

Bijlagen I—III.

—

OVERZICHT

VAN

DE VERSLAGEN DER COMITÉS

VAN

DEN TOESTAND HUNNER INRICHTING

GEDURENDE DE JAREN

1894/95 en 1895/96.

Bijlage I.

Overzicht van de verslagen

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
				Gld.
1	Amsterdam.	Prof. Dr. J. W. R. Tilanus en Dr. E. Laurillard.	43	Contributie *f* 190.50 Buitengewone bijdragen *f* 6895.28[5]
2	Apeldoorn (vr.).	Mevr. G. van Hasselt—Luyken Glashorst en Mevr. M. Thieme—van Nouhuys.	67	72.—
3	Arnhem.	Dr. W. Krol en H. Romeyn.	124	124.—
4	Assen.	W. A. Baron van der Feltz en J. F. L. Neeteson.	54	—
5	Barneveld.	Mevrouw de Wed. Brants en de heer G. Verloop.	82	20.50
6	Bergen-op-Zoom.	C. H. P. Klamberg (Ondervoorzitter) en J. B. Ente.	22	22.—
7	Bergschenhoek.	G. J. Le Fèvre de Montigny en W. Verduyn de Boer.	12	—
8	Bladel en omstreken.	J. F. C. Schaap en	10	5.—
9	Brummen.	P. de Wijs en J. G. Cromhout.	11	3.25
10	Dantumadeel.	. . . . D Fontein de Jong	—	—
11	Deventer.	Mr. H. R. van Marle en Mevr. Nieuwenhuys—van Lanschot Hubrecht.	212	463.55
12	Doesborgh en omstreken.	. . . . en H. G. Caudri.	26	13.—
13	Gorinchem (vr.).	Mevr. Kattenbusch—Kehrer en Mevr. H. van Olst-de Veer.	152	180.40

der Comités over 1894/95.

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
Contributie *f* 47.62 Buitengewoon *f* 6270	204.16	Gedurende de Lombok-expeditie hebben zich verscheidene vrouwen bij ons Comité aangemeld om van wege het Roode Kruis ter verpleging van zieke militairen naar Indië gezonden te worden. Wij konden van die bereidwilligheid geen gebruik maken; ten eerste, omdat ze geen waarborgen van geschiktheid gaven, en ten tweede, omdat aanvragen voor ziekenverpleegsters niet van het Indische Roode Kruis waren ontvangen. Of nederlandsche vrouwen daar nuttig werkzaam kunnen zijn, moet toch dat lichaam beoordeelen.
18.—	1095.17	Aan het Hoofdcomité werd *f* 250 gezonden voor de strijders in Ned. Oost-Indië, September 1894.
31.—	189.24^5	Aan het Hoofdcomité werd *f* 300 gezonden naar aanleiding der expeditie naar Lombok. Het Comité bezit *f* 3833 13^5 Ned. Werk. Schuld 2$^1/_2$ $^0/_0$; de rente werd afgedragen aan het Kinderziekenhuis, tot opleiding van verpleegsters.
—	—	Het Comité bezit *f* 4200 2$^1/_2$ $^0/_0$ N. W. S. en *f* 1418.40, belegd in de Nutsspaarbank te Assen.
5.12^5	81.25	
6.—	300.26^5	Eenig materieel van weinig beteekenis.
—	—	Aan het Hoofdcomité *f* 20 gezonden voor Lombok.
5.—	—	
—.81^5	267.53	
—	24.61	
407.35	347.32^5	Onder *f* 407.35 aan het Hoofdcomité gezonden, waren er *f* 300 bestemd voor het Ind. Roode Kruis. Er werd ruimschoots gebruik gemaakt van het verplegingsmaterieel. Aan de ziekenverpleegster Mej. Wezenberg, werd na 19 jaren trouwen dienst, eervol ontslag verleend.
3.25	26.47^5	
38.—	40.—	Ten behoeve van het Ind. Roode Kruis werd in October 1894 ingezameld *f* 129.90 en uit de opbrengst van een concert ontvangen, in November d. a. v. *f* 179.93, welke

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ont-vangsten in geld.
				Gld.
14	Gouda (vr.).	Mevr. M. J. ten Bosch—Scholtens en Mejuffrouw C. Sältzer.	28	50.—
15	's Gravenhage (vr.)	Mevr. de Douairière J. C. van Willes—Janse van Zoutelande en Mej. G. Beijnen.	182	1488.21
16	's Gravenhage (m.).	C. G. van Mansvelt en Mr. W. van Rossem Bz.	80	567.02
17	Groningen.	Jhr. Mr. W. C. Alberda van Ekenstein en Mr. B. Cohen	20	235.38[5]
18	Haarlem en omstreken.	Dr. C. G. van Reeken en Mr. C. Enschedé.	25	71.—
19	Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	15	—
20	Harderwijk en omstreken.	Mr. D. van Meurs en A. Greidanus.	29	37.—
21	den Helder.	L. P. Gijsberti Hodenpijl en J. H. M. Nittel.	33	33.—
22	's Hertogenbosch.	Mr. V. Tilman en Dr. A. Kuijper.	20	20.—
23	Hillegersberg.	J. A. Steinhaus en J. R. Arnold.	23	23.—

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
		sommen werden overgemaakt aan het Hoofdcomité. De werkzaamheden bepaalden zich tot het verstrekken van versterkend voedsel aan behoeftige zieken en het kosteloos uitgeven van verplegingsmiddelen. De financieele middelen zijn echter gering.
12.50	—	Het bestuur ondersteunt hulpbehoevende zieken met versterkende middelen, en zoo noodig, met het materieel, dat bestaat uit eenige ziekenstoelen, een paar rustbanken en kleiner materieel.
105.50	—	Het Comité telt 8 inwonende, gediplomeerde verpleegsters en één leerling-verpleegster, die haar opleiding ontvangt in het Haagsche Ziekenhuis. Er werd geregeld een theoretische cursus gehouden over anatomie, physiologie en hygiène; verder een kostelooze wondbehandeling voor armen en een cursus voor verbandleer.
49.65^5	286.67 *f* 1000 4 % Pandbrief Rott. Hyp. bank.	Het Comité neemt door sterfgeval, in ledental af. De financieele toestand is dientengevolge niet bijzonder gunstig. Behalve de gewone hulp aan hulpbehoevende zieken verleend door het verkrijgbaar stellen van kribben, matrassen, kussens, enz. heeft zich de werkzaamheid tot eigen kring beperkt.
8.37^5	6310.63	Een gediplomeerd verpleegster is van tijd tot tijd als zoodanig werkzaam bij particulieren. De twee leerlingen in het vorige jaar opgenomen zijn bezig zich te bekwamen voor het examen in het Ziekenhuis en nemen geregeld deel aan de lessen van Dr. Diddens.
17.75	389.90^5	In 1894 gezonden aan het Hoofdcomité *f* 560 ten behoeve van de zieken en gewonden bij de expeditie naar Lombok, en *f* 50 aan de Haarlemsche Burger-Ziekenverpleging.
—	—	
9.25	197.68^5	Het Comité verstrekt materieel aan hulpbehoevenden.
8.25	308.93^5	Naar aanleiding van een besluit der algemeene vergadering om zich voor den vervolge te bepalen tot financieele hulp aan het Hoodcomité en het instandhouden van het Comité, werd de raderbaar tegen vergoeding aan het gemeentebestuur overgedaan en het verbandmaterieel verkocht.
5.—	—	
5.75	32.97	Het Comité blijft hulp verleenen aan behoeftigen in de gemeente, die op advies van een der beide geneesheeren bijzondere geneeskundige hulp behoeven of versterkende

Volgnummer.	COMITES.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
				Gld.
24	Leeuwarden	Jhr. Mr. F. J. J. van Eysinga en Jhr. Mr. C. van Eysinga.	26	60.50
25	Leiden en omstreken.	Prof. Dr. J. E. van Iterson en Prof. Dr. M. J. de Goeje	—	—
26	Lochem-Laren.	Mr. J. E. H. Baron van Nagell van Ampsen en A. Staring.	80	150 —
27	Maastricht en omstreken.	Jhr. Mr. G. Ruijs van Beerenbroek, Eerevoorzitter; W. H. Pyls en Dr. E. Wintgens.	46	90.22 buiten de rente
28	Middelburg.	Dr. J. C. de Man en J. W. de Raad.	60 van welke 16 dames	103.50
29	Nijkerk.	J. H. Krudop en W. F. van Erkel.	10	10.—
30	Overbetuwe.	W. L. H. A. van der Monde en Dr. H. B. J. Kok.	41	41.—
31	Overflakkee en Goedereede.	J. Zaaijer en Mr. G. J. Goekoop.	12	6.—
32	Roermond.	G. B. C. M. Raupp en H. J. F. Schieffer.	65	5.45
33	Rotterdam (m.)	Dr. H. J. Sleurs en F. Koch Jr.	217	378.65
34	Schiedam (m.).	Dr. C. J. Vaillant en Mr. H. H. C. Poortman.	27	105.70[5]

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
		middelen noodig hebben. Deze hulp is in het afgeloopen jaar zeer bescheiden geweest; daar 't Comité weer tot zijn eigenlijken werkkring terugging en bijna zijn geheele kas voor 't Roode Kruis in Indië bestemde tengevolge van den oorlog op Lombok.
16.37	3661.27[5]	Aan het Diaconessenhuis te Leeuwarden *f* 125, aan de Gezondheidskolonie *f* 25, benevens aan het Hoofdcomité voor Lombok en Atjeh *f* 500.
—	—	Het Comité is werkeloos gebleven.
10.—	± 450.—	De barak verkeert in goeden toestand. Het magazijn wordt steeds geregeld aangevuld, er wordt door H.H. doctoren veel gebruik van gemaakt. Toestand voldoende.
22.55[5]	7.06 benevens *f* 10200. Grootboek 3½ %; *f* 2.71 Rijkspost- en *f* 65.98 Stedelijke Spaarbank.	Aan het Hoofdcomité gezonden den 22sten September 1894, met het oog op Lombok *f* 100. Hoezeer de werkzaamheden, in gewone tijden, zich bepalen tot instandhouding van het Comité, in ontvangst nemen der contributiën en beheer der geldmiddelen, mag de toestand voorzeker als zeer voldoende beschouwd worden.
25.87[5]	—	Met den aankoop van voorwerpen geschikt voor de ziekenkamers, wordt jaarlijks voortgegaan. Steeds is er veel aanvraag om die voorwerpen in bruikleen te bekomen.
2.50	430.69[5]	Aan het Hoofdcomité voor Lombok gezonden *f* 100. Bepaalt zich in tijd van vrede, tot het verleenen van hulp aan behoeftige ingezetenen.
10.25	536.95[5]	Aan het Hoofdcomité *f* 300 gezonden voor het Indische Roode Kruis. Behalve over eenig materieel voor vervoer, heeft het Comité een voorraad verbandmiddelen ter beschikking.
3.— over 1893/95	179.85[5]	
—	5.45	Door den voorzitter als Burgemeester der stad is ingezonden aan het Comité voor Lombok *f* 230, meestal door de leden van het Roode Kruis bijeengebracht.
54.25	349.67	
15.62[5]	32.30	Schenking voor Lombok *f* 400.

Volgnummer.	COMITES.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
				Gld.
35	Schiedam (vr.).	Mevr. de Wed. H. Jansen—Hoppe en Mejuffrouw M. M. van der Schalk.	60	60.—
36	Steenwijk en omstreken.	G. W. Daems en Dr. A. J. Bijl.	15	19.46
37	Uden.	. . . . en J. Vogels.	8	10.93
38	Utrecht.	Dr P. Q. Brondgeest en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	46	115.50
39	Voorst en Wilp.	C. M. T. A. C. Baron van Wijnbergen.	6	6.—
40	Winterswijk (vr.).	Mevr de Wed. J. F Veeren—Hamaker en Mevr. de Wed. Ds. B. R. Aitton-Dresing.	—	—
41	Woudrichem en omstreken.	Dr. G. A. van Geytenbeeke en M. A. Baks.	51	56.—
42	IJselmonde.	C. A. Molenaar en C. van Riet.	± 60	—

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
15.—	796.22	Schenking voor Lombok *f* 400 in October 1894.
5.—	108.42	Toestand onveranderd.
1.—	70.01[5]	Schenking voor Lombok *f* 50.
28.87[5]	511.02[5]	De Amalia-stichting van 1892—1 Mei 1895 gesteld ter beschikking van het Gemeentebestuur om in de barakken lijders aan cholera en pokken te verplegen.
1.50	138.89[5]	
—	93.—	Toestand van rust.
14.—	145.—	Schenking aan de kas van het Hoofdcomité *f* 50. Beschikt over eenig materieel voor ziekenverpleging.
—	380.79	

Bijlage II.

Overzicht van de verslagen

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ont-vangsten in geld.
				Gld.
1	Amsterdam.	Prof. Dr. J. W. R. Tilanus en Dr. E. Laurillard.	40	176.—
2	Apeldoorn (vr.).	Mevr. G. van Hasselt—Luijken Glashorst en H. A. Bloys van Treslong—van Blommestein.	62	62.—
3	Arnhem.	Dr. W. Krol en H. Romeijn.	122	122.—
4	Assen.	W. A. Baron van der Feltz en J. F. L. Neeteson.	54	—
5	Barneveld.	Mevr. de Wed. S. Brands en de heer G. Verloop Bz.	96	24.75
6	Bergen-op-Zoom.	C H. P. Klamberg (Ondervoorzitter) en J. B. Ente.	15	56.08[5]
7	Bergschenhoek.	G. J. Le Fèvre de Montigny en W. Verduyn den Boer.	12	—
8	Bladel.	J. F. C. Schaap en.	10	5.—
9	Breda.	J. H. H. Dommers en Mr. F. E Pels Rycken.	86	90.—
10	Brummen.	P. de Wijs en J. G. Cromhout.	11	3.25
11	Dantumadeel.	. . . . en D. Fontein de Jong.	—	—
12	Deventer.	Mr. H. R. van Marle en Mevr. M. L. Nieuwenhuys—van Lanschot Hubrecht.	207	468.07

der Comités over 1895/96.

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
44 —	257.67	Onder de leiding van Mevr. Tilanus en Mevr. Wertheim werd een belangrijke zending hospitaalkleeding en bedfournituren gereed gemaakt voor het Ambulancecorps te Pretoria, welke goederen den 23sten Mei 1896 daarheen zijn vertrokken. Het verslag herinnert er aan, dat ook in vredestijd het Comité zijn behoeften heeft, bepaaldelijk met het oog op het gebouw, dat af en toe herstelling en verbetering dringend eischt. Die herinnering wordt herhaald om, zoo mogelijk, voortgaande afneming van contribuanten te keeren — waar integendeel versterking van geldelijke kracht zoo zeer gewenscht zou zijn.
15.50	1173.92	
30.50	239.—	Aan het Kinderziekenhuis *f* 100 geschonken voor de opleiding van ziekenverpleegsters.
—	1564.76 Spaarbank van het Nut.	Het Comité bezit verder nog *f* 4200 2½ % Grootboek N. W. Schuld.
8.18^5	81.19^5	
5.50	332.32	Het Comité heeft eenige kribben ter beschikking.
—	31.—	Toestand stationair.
5.—	—	
20.—	381.15	Zie bladz. 10. Het Comité zond *f* 300 voor het Indische Roode Kruis.
0.81^5	276.46	
—	25.17	Bijdrage voor het Ind. Roode Kruis *f* 23.
104.62^5	512.62	Aan 137 personen werd, op bewijs van een geneesheer, ten behoeve van zieken, materieel uitgeleend. Ten behoeve van een gebrekkig kind werd een bijdrage gegeven voor den aankoop van een orthopaedischen stoel. Mevr. J. van Delden—de Beaufort heeft zich belast met de uitgifte van verbandmiddelen aan onvermogende patiënten.

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
				Gld.
13	Doesborgh en omstreken.	W. C. Cats en H. G. Caudri.	32	16.—
14	Dordrecht.	Dr. H. J. de Graaf en Mr. L. H. N. T. M. Bosch ridder van Rosenthal.	104	159.97
15	Gorinchem (vr.).	Mevr. Kattenbusch—Kehrer en Mevr. van Olst—de Veer.	154	693.55
16	Gouda (vr.)	Mevr. M. J. ten Bosch—Scholtens en Mejuffrouw C. Sältzer.	29	50.—
17	's Gravenhage (m.).	Dr. W. P. Ruijsch en Mr. C. Roest.	80	—
18	's Gravenhage (vr.).	Mevr. de Douairière J. C. van Willes—Janse van Zoutelande en Mej. G. Beijnen.	423	1952.83
19	Groningen.	Jhr. Mr. W. C. Alberda van Ekenstein en Mr. B. Cohen.	19	260.61
20	Haarlem en omstreken.	Dr. C. G. van Reeken en Mr. C. Enschedé.	22	63.50

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
4.—	34.39	Eenige nieuwe leden traden toe. Er zijn *f* 700 belegd in de Spaarbank van het «Nut.» Toestand overigens dezelfde.
34.—	240.18[5]	Het Comité beschikt over een raderbaar «de Mooy» en eenig ander materieel Het wijdt zich aan het bevorderen van ziekenverpleging en het verleenen van hulp aan hulpbehoevende zieken. De toestand is goed.
38.50	160.—	Zie bladz. 10. Het Comité bezit een kleine verzameling van bruikbaar hospitaalmaterieel. Het bestuur beijvert zich door het winnen van nieuwe leden den heilzamen werkkring van het Comité uit te breiden Aan het ondersteunen, ook met versterkende middelen, van behoeftige zieken wordt onvermoeid gearbeid; ook door persoonlijk bezoek. Het materieel wordt in bruikleen gegeven.
12.50	—	Hulpbehoevende, zieke stadgenooten worden door dames-bestuursleden bezocht en voorzien van versterkende middelen. Het materieel wordt, waar noodig, in bruikleen gegeven. Alleen ringkussens (van kapok) mogen behouden worden.
43.50	—	Gedurende het afgeloopen jaar werden van het Comité geen diensten geëischt; zoodat de werkzaamheden zich wederom bleven bepalen tot de taak om te allen tijde, wanneer onverwacht onze hulp wordt ingeroepen, gereed te zijn. Het voorhanden materieel, dat bestemd is om bij het eerste hulpgeroep uitgezonden te worden, en waarvan jaarlijks een gespecificeerde staat wordt opgemaakt, blijft dan ook aan de nauwkeurige zorgen der Commissie van Toezicht en Beheer toevertrouwd Het Bestuur betreurt overigens het steeds verminderen van het ledental, waardoor de financiën kwijnen. Het herinnert er aan, dat het Roode Kruis steeds marschvaardig behoort te zijn, en er geld noodig is, om dit te kunnen wezen. Het Ned. publiek houdt daar niet altijd rekening mede.
105.50	—	Zie bladz. 11 en v. v.
8.12[5]	6206.18[5]	Zie bladz. 10.
15.87[5]	393.60[5]	

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
				Gld.
21	Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	15	—
22	Harderwijk en omstreken.	Mr. D. van Meurs en A. Greidanus.	32	44.—
23	Helder.	Dr. C. Alers en J. H. M. Nittel.	23	62.85
24	's Hertogenbosch.	V. Tilman en Dr. A. Kuijper.	18	18.—
25	Hillegersberg.	J. H. Steinhaus en J. R. Arnold.	43	43.—
26	Leeuwarden.	Jhr. Mr. F. J. J. van Eysinga en Jhr. Mr. C. van Eysinga.	24	186.95
27	Leiden en omstreken.	Prof. Dr. J. E. van Iterson en Prof. Dr. M. J. de Goeje.	—	—
28	Lochem-Laren.	Mr. J. E. H. Baron van Nagell van Ampsen en A Staring.	101	184.50
29	Maastricht en omstreken.	Jhr. Mr. G. Ruys de Beerenbrouck, Eere-voorzitter, W. H. Pijls en Dr. E. Wintgens.	41	78.86
30	Meppel.	A. J. Slot en A. W. Kamp.	29	14.50

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
—	—	Het Comité verricht geen werkzaamheden.
11.—	205.15[5]	Het verschaffen van de aanwezige hulpmiddelen aan zieke onvermogenden.
5.85	360.31	De toestand van het Comité is niet rooskleurig. Het aanwerven van nieuwe leden wordt niet onbeproefd gelaten.
4.50	—	Het Comité beschikt over eenige instrumenten.
5.75	15.72	De poging om het aantal leden te versterken is met eenig succes bekroond Het aantal leden is van 20 tot 43 geklommen Het Comité gaat voort in eigen kring aan behoeftige, hulpbehoevende zieken of gekwetsten, op voorlichting van een der beide geneesheeren, verplegings- of versterkende middelen te verschaffen.
14.37[5]	3661.27[5]	Aan het Diaconessenhuis te Leeuwarden *f* 125. Aan de Gezondheidskolonie aldaar *f* 25. Aan de «Gewapende Dienst» *f* 25.
—	—	Het Comité heeft zijn «staat van rust» niet verlaten; maar is steeds gereed handelend op te treden, indien het noodig zal wezen.
10.—	—	Het magazijn is zeer volledig; de inventaris wordt geregeld vernieuwd. De barak voor zieken is mede geheel uitgerust. Van de verband- en verplegingsmiddelen in het magazijn aanwezig, wordt door HH. doctoren steeds *veel* gebruik gemaakt. IJs kon het geheele jaar door geregeld in voldoende hoeveelheid verstrekt worden. De barak werd eenmaal in gebruik genomen in het dorp Laren voor een typhuslijder.
19.71[5]	5.69[5] benevens *f* 10 200. 3% Grootboek. *f* 8.73 Rijksposten *f* 453.55 Stedelijke Spaarbank.	Opleiding van ziekenverplegingspersoneel heeft niet plaats. De toestand van het Comité is zeer voldoende. Onder de ontvangsten in geld zijn niet begrepen de renten.
3.62[5]	604.— Nutspaarbank *f* 342.06	Naar aanleiding der krijgsgebeurtenissen op het eiland Lombok in 1894 en in het Rijk van Atjeh in 1896, zond het Comité in eerstgenoemd jaar *f* 400 en in dit jaar *f* 100 aan het Hoofdcomité. In den toestand van het Comité had geen verandering plaats.

Volgnummer.	COMITES.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ont-vangsten in geld.
				Gld.
31	Middelburg.	Dr. J. C. de Man en J W. de Raad.	56 onder welke 16 dames.	96.50
32	Nijkerk.	J. H Krudop en W. F. van Erkel.	10	10.—
33	Overbetuwe.	H. L. H. A. van der Monde en Dr. H B. J. Kok.	40	40.—
34	Overflakkee en Goedereede.	J. Zaayer Pz. en Mr. G. J. Goekoop.	12	6.—
35	Roermond.	G. R. C. M. Raupp en Mr. H. T. F. Schieffer.	54	—
36	Rotterdam (m.).	Dr. H. J. Sleurs en F. Koch Jr.	197	397.—
37	Schiedam (vr.).	Mevr. de Wed. J. Jansen—Hoppe en Mej M M. van der Schalk.	66	66.—
38	Schiedam (m.).	Dr. C. J. Vaillant en Mr. H. M C. Poortman.	23	67.50
39	Steenwijk en omstreken.	G. W. Daems en Dr. A. J. Bijl.	13	13.—
40	Uden.	. . . . en J. Vogels.	8	10.15
41	Utrecht.	Dr. P. Q. Brondgeest en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	42	114.55
42	Winterswijk (vr.).	Mevr. de Wed. J. F. Veeren—Hamaker en Mevr. de Wed. B R. Aitton—Dresing.	—	—
43	Woudrichem en omstreken.	Dr. G. A. van Geytenbeek en M. A. Baks.	96	104.—
44	IJsselmonde.	C. A. Molenaar en C. van Riet.	± 40	—

Gezonden aan het Hoofd-comité.	Saldo in kas.	Inlichtingen.
Gld.	Gld.	
24.12^{5}	—	Het afgeloopen jaar levert geen stof tot bijzondere vermeldingen.
2.50	450.06^{5}	Bepaalt zich in tijd van vrede tot het verleenen van hulp aan behoeftige ingezetenen.
—	229 80^{5}	Het Comité heeft ook eenige dames-bestuursleden. Minder belangstelling voor het Ziekenverplegingswerk is oorzaak, dat aan het, daarop bestaand Reglement geen uitvoering kan worden gegeven. Het Comité schonk in 1894 *f* 300 en in 1896 *f* 100 voor het Indische Roode Kruis.
1.50	77.67^{5}	
—	4.50	
50.—	540.11	Administreert het Korps gediplomeerde pleegzusters van het Roode Kruis. Zie bladz. 20 en vv.
16.50	595.81	Aan het Hoofdcomité buitengewone bijdrage *f* 300 in Mei 1896.
16.87^{5}	527.52	Aan het Hoofdcomité buitengewone bijdrage *f* 300.
5.—	104.40	Een oproeping tot het aanvaarden van het lidmaatschap, bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Comité, bleef zonder gevolgen.
1.—	78.88^{5}	
26.37^{5}	508.46	Het Comité beschikt, behalve over de beide barakken van de Amalia-stichting en een 5 tal linnen tenten, over rader- en draagbaren, over een belangrijken voorraad hospitaal-meubilair, kribben met bedfournituren, benevens een aantal voorwerpen voor huishoudelijk gebruik.
—	89.50	Toestand van rust.
26.—	199.04^{5}	Zie bladz. 10. Het materieel van het Comité wordt tegen vergoeding aan de leden in bruikleen afgestaan. Daarvan wordt ruim gebruik gemaakt Eenig nieuw materieel werd ook dit jaar weêr aangekocht, om aan de aanvragen te kunnen voldoen Het materieel bestaat, behalve uit eenig linnengoed, hoofdzakelijk uit hospitaal-meubilair. Met opgewektheid werd het 25-jarig bestaan van de Afdeeling herdacht.
—	382.10	

BIJLAGE III.

Comités, waarvan geen verslagen of opgaven van bestuursleden werden ontvangen over het jaar 1895/96.

Volgnummer	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris. (Voor zoover bekend.)
1	Bergambacht . . .	P. J. Smits en J. P. Mahlstede.
2	Delft	J. H. Waszink en Dr. B. E. Scheltema.
3	Dieren	Dr. C. W. van Lockhorst en . . . . . .
4	Dockum	M. W. Scheltema en G. van Suchtelen van de Haere.
5	Giesendam	J. M. Geluk en J. Steijnis.
6	Gorinchem (mannen).	W. J. de Vries van Heijst en Ds. A. de Pecker.
7	Haastrecht	J. F. C. Viruly en C. den Baars.
8	Hattem	C. J. L. Mos en Jhr. W. F. Trip van Zoudtland.
9	Heerde	A. J. H. van Troostenburg de Bruyn en P. van Rechteren Altena.
10	Heeze	A. A. Deelen en P. J. L. J. Vossen.
11	Hoekschewaard . .	Mr. J. van Andel en G. A. van Driel.
12	Hoorn	G. H. van Hoolwerf en . . . .
13	Kampen	Dr. D. Lubach en . . . .
14	Kinderdijk	Dr. P. M. S. Kros en P. A. van Schagen.

Volgnummer.	COMITÉS.	Voorzitter en Secretaris. (Voor zoover bekend.)
15	Leerdam	. . . . en J. Fabries.
16	Lisse	M. Temminck en . . . .
17	Nijmegen	Dr. H. W. Daames en A. M. van Voorthuysen.
18	Oude IJsel	H. F. W. de Bruijn en J. Leijds.
19	Rotterdam (vrouwen).	Mevr. M. 's Jacob—Templeman van der Hoeven en Mejuffr. M. A. Muntz.
20	Rozenburg	. . . . en G. Priede.
21	Sassenheim	J. D. van der Vlist en P. F. van Slijpe.
22	Tiel	B. R. P. Hasselman en J. Heijdenrijk.
23	Vianen.	. . . . en J. H. J. Alers.
24	Voorburg	Mr. H. N. C. van Tuijll van Serooskerken en Dr. J. A. M. Beguin.
25	Voorst en Wilp . .	. . . . en Jhr. Mr. R. van Weede.
26	Wageningen en omstreken	D. Vreede en S. G. van Welderen Baron Rengers.
27	Weesp (vrouwen) . .	Mevr. A. L. Boeser van Voorst en . . . .
28	Westzaan	A. G. Jans en Dr. J. van den Broecke.
29	Zaandam	. . . . en Ds. W. Jesse.
30	Zierikzee	M. C. Mulock Houwer en . . . .
31	Zutphen	Jhr. H. A. D. Coenen en . . . .

BIJLAGE IV.

Correspondenten in 1896.

Volgnummer.	Gemeente.	Naam van den Correspondent.
1	Bennebroek	Ds. H. van der Hoeven.
2	Bolsward	M. E. van der Meulen.
3	Brouwershaven. . .	Ds. L. R. van den Broek.
4	Delden.	M. Gewin.
5	Dinteloord	J. Herselman.
6	Dinther	A. Kerkhof.
7	Dinxperlo	A. van Slooten.
8	Ede.	F. S. Op ten Noort.
9	Eindhoven	M. Elias.
10	Gendringen	J. M. S. Boellaard.
11	Groenlo	L. W. Lasonder.
12	Hellevoetsluis . . .	D. L. Hardeman.
13	Hulst	L. J. M. van Waesberghe Janssens.
14	De Lier	A. J. Winter.
15	Nieuwe Tonge . . .	Ds. M. J. Wentink.
16	Noord-Schermer . .	Ds. C. J. A. Bosch.
17	Oostvoorne	J. A. P. de Bruijn.
18	Reeuwijk	F. H. Bulaeus Brack.
19	De Rijp	R. Ruiter.
20	Rijssen.	H. J. van Opstal.
21	Texel	J. P. Noordijk.
22	Velsen	Th. J. Wijnoldy Daniëls te Santpoort.
23	Vlaardingen	Ary Dorsman.
24	Zeist	G. J. Kuijtenbrouwer.
25	Zevenaar	Dr. C. J. A. W. Honig.
26	Zwijndrecht	J. Broeksmit.

BIJLAGE V.

—

REKENING

VAN

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

van den Penningmeester, lid van het Hoofdcomité,

OVER DE DIENSTJAREN

1 JULI 1894—30 JUNI 1896.

Uittreksel uit de rekening van het Hoofdcomité van het Ned. Roode Kruis.

Van 1 Juli 1894 tot 30 Juni 1895.

	ONTVANGSTEN.				UITGAVEN.		
I.	Saldo van het vorig jaar	*f* 484	80	I.	Pensioenen	*f* 400	—
II.	Renten.	» 4553	60	II.	Tractementen	» 396	19
III.	Contributiën.	» 15	50	III.	Schrijf- en drukloonen, vrachten en andere verschotten van verschillenden aard	» 1660	01^{5}
IV.	Subsidie van den Staat.	» 200	—	IV.	Ondersteuning aan de krijgslieden in den oorlog op Lombok. .	» 10862	61
V.	Stortingen van de Comités . . .	» 744	38^{5}	V.	Ondersteuning aan de krijgslieden in den oorlog tusschen Japan en China	» 1000	—
VI.	Bijdragen ten behoeve der zieke en gewonde krijgslieden in den oorlog op Lombok en in andere oorlogen in Nederlandsch-Indië.			VI.	Opleiding van Ziekenverpleegsters.	» 3270	80
	a. Van H.H.M.M. de Koningin en de Koningin-Regentes *f* 1000.—			VII.	Aankoop van *f* 6000 $2^1/_2$ % Ned. Werk. Schuld	» 5673	47
	b. Van de Comités en Correspondenten . . *f* 11595.95			VIII.	Saldo op 30 Juni 1895.	» 536	22
	c. Van verschillende instellingen en bijzondere personen . . » 5205.07	» 17801	02				
	Totaal . . .	*f* 23799	30^{5}		Totaal . . .	*f* 23799	30^{5}
	Nota. Op den 30^en^ Juni 1895 zijn aanwezig: Een inschrijving Grootb. $2^1/_2$ % N. W. S. . . . *f* 190.000 Een hypothecaire inschuld » 10.000						

Voor eensluidend uittreksel,

De Penningmeester van het Hoofdcomité van het Roode Kruis,

D. POLAK DANIELS.

Uittreksel uit de rekening van het Hoofdcomité van het Ned. Roode Kruis.

Van 1 Juli 1895 tot 30 Juni 1896.

	ONTVANGSTEN.		
I.	Saldo vorig dienstjaar	*f* 536	22
II.	Renten	» 4714	17^{5}
III.	Contributiën	» 21	50
IV.	Subsidie van den Staat	» 200	—
V.	Stortingen van de Comités	» 802	93^{5}
VI.	Bijdragen ter verpleging der zieke en gewonde krijgslieden in den oorlog in Ned.-Indië	» 1000	—
VII.	Verkoop van *f* 7500 2½ % Ned. Werk. Schuld	» 6951	45
	Totaal	*f* 14226	28

Nota. Op den 30^{en} Juni 1896 zijn aanwezig . . . .
Een inschrijving 2½ % Grootboek N. W. S. . *f* 183.500
Een hypothecaire inschuld » 10.000
In voorschot gegeven kapitaal . . . . » 500

	UITGAVEN.		
I.	Pensioen	*f* 400	—
II.	Tractementen	» 413	71
III.	Schrijf- en drukloonen, briefporten, vrachten en andere verschotten van verschillenden aard	» 871	39
IV.	Ondersteuning aan de krijgslieden in den oorlog in Nederlandsch-Indië	» 7101	10
V.	Verstrekte hulpmiddelen aan zieke en gewonde militairen	» 199	10
VI.	Opleiding van Ziekenverpleegsters.	» 2625	10
VII.	Aankoop van kapitalen *f* 1000 2½ % Ned. W. S.	» 948	26
VIII.	Renteloos Voorschot	» 500	—
IX.	Saldo op 30 Juni 1896	» 1167	62
	Totaal	*f* 14226	28

Voor eensluidende uittreksel,

De Penningmeester van het Hoofdcomité van het Roode Kruis,

D. POLAK DANIELS.

Bijlage VI.

—

Kon. besluit
van 6 November 1895
Staatsblad N°. 175.

—

In naam van Hare Majesteit WILHELMINA, *bij de gratie Gods*, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.,

Wij EMMA, Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk,

Op de voordracht van de Ministers van Oorlog en van Marine, dd. 19 Augustus 1895, Kabinet litt. E^{44}, en van 21 Augustus 1895, Bureau B, n°. 14;

Overwegende, dat bij de Conventie, te *Genève* gesloten op den 22sten Augustus 1864, en krachtens Koninklijk besluit van den 21sten Juli 1865, onder n°. 85 in het *Staatsblad* geplaatst, met de contracteerende Mogendheden en die daaraan later zijn toegetreden, overeengekomen is, in tijden van oorlog de zieke en gekwetste militairen van alle natiën te beschermen, door het beginsel van onzijdigheid toe te passen op de plaatsen waar zij zich bevinden, hetzij bij transporten, hetzij in ambulancen, infirmeriën, hospitalen of particuliere woningen;

dat deze overeenkomst is uitgegaan van het verlangen der Regeeringen om de rampen van den oorlog niet alleen, voor zooveel in haar vermogen is, te verzachten, maar ook om de pogingen van bijzondere personen en vereenigingen tot hetzelfde doel te bevorderen;

dat te dien einde overeenkomstig het Koninklijk besluit van 19 Juli 1867, n°. 60 — in het *Staatsblad* geplaatst ingevolge het Koninklijk besluit van 29 December 1869, (*Staatsblad*, n°. 210) — eene Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog is opgericht;

Overwegende, dat het wenschelijk is gebleken, dat reeds in tijd van vrede een geregeld overleg plaats hebbe tusschen het

Hoofdcomité van die Vereeniging en de Departementen van Oorlog en van Marine, opdat het optreden van de Vereeniging te allen tijde behoorlijk voorbereid en geregeld zij;

dat mitsdien gemeld Koninklijk besluit van 19 Juli 1867, n°. 60, aanvulling behoeft en ook uit anderen hoofde eene wijziging van dat Koninklijk besluit wenschelijk is;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 October 1895, n°. 20);

Gezien het nader rapport van voormelde Ministers dd. 28 October 1895, Kabinet, Litt. S^{55}, en 31 October 1895, Bureau B., n°. 32;

Hebben goedgevonden en verstaan, met intrekking van het Koninklijk besluit van 19 Juli 1867, n°. 60, te bepalen:

ARTIKEL 1.

Er bestaat eene Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog.

De Vereeniging draagt den naam van „*het Nederlandsche Roode Kruis.*"

ARTIKEL 2.

In alle gemeenten van het Rijk, alsmede in de koloniën en bezittingen des Rijks in andere werelddeelen kunnen afdeelingen worden opgericht.

De bedoelde afdeelingen kunnen geheel of gedeeltelijk uit vrouwen bestaan.

ARTIKEL 3.

De vereeniging wordt bestuurd door een hoofdcomité, dat zijn zetel heeft te *'s-Gravenhage.*

ARTIKEL 4.

De eereleden van de vereeniging, alsmede de voorzitter, de leden en de secretaris van het hoofdcomité worden bij Koninklijk besluit benoemd.

ARTIKEL 5.

Het hoofdcomité benoemt een zijner leden tot ondervoorzitter en een tot penningmeester.

Artikel 6.

De voorzitter en de leden van het hoofdcomité verrichten hunne werkzaamheden als zoodanig gratis.

De secretaris van het hoofdcomité geniet van rijkswege een toelage, waarvan het bedrag bij Koninklijk besluit wordt vastgesteld.

Moeten zij zich in dienst van de vereeniging buiten hunne woonplaats begeven, dan genieten zij van rijkswege vergoeding voor reis- en verblijfkosten, overeenkomstig de bepalingen van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n^0. 4).

Het Rijk voorziet, zooveel mogelijk, in de lokalen voor de werkzaamheden van het hoofdcomité vereischt.

Artikel 7.

Het teeken van onzijdigheid, ingesteld bij art. 7 van de Conventie van 22 Augustus 1864 — in het *Staatsblad* geplaatst, ingevolge het Koninklijk besluit van 21 Juli 1865 (*Staatsblad* n^0. 85) — bestaande in een vlag of een armband, vertoonende een gelijkarmig, uit vijf gelijke vierkanten bestaand rood kruis op een witten grond, is ook het onderscheidingsteeken van „*het Nederlandsche Roode Kruis.*"

De voorzitter, de leden en de secretaris van het hoofdcomité en die van de besturen der afdeelingen, bedoeld bij art. 2 van dit besluit, zijn gerechtigd tot het dragen van voormeld onderscheidingsteeken.

In tijd van oorlog is voor het dragen van meervermeld onderscheidingsteeken door het, bij eene troepenafdeeling of bij eene linie of stelling ingedeelde personeel der vereeniging, eene bijzondere machtiging noodig van den commandant van die troepenafdeeling, linie of stelling.

Het bovenomschreven rood kruis op een witten grond wordt vanwege het hoofdcomité of de besturen van de afdeelingen der vereeniging, als merk van herkomst op de van hen uitgaande goederen of de verpakking daarvan geplaatst.

Artikel 8.

De door de vereeniging, overeenkomstig het bepaalde bij art. 1 van dit besluit, te verleenen hulp aan zieke en gewonde krijgslieden geschiedt:

1°. *ingeval van een oorlog, waarbij Nederland betrokken is,* in aansluiting bij de geneeskundige diensten der land- en der zeemacht;

2°. *ingeval van een oorlog, waarbij Nederland niet betrokken is,* nadat daartoe de Koninklijke machtiging is gevraagd en verkregen en in overleg met de autoriteiten door de regeeringen van de oorlogvoerende Mogendheden daarvoor aangewezen.

Hulp alleen door toezending van geld of van goederen, die te allen tijde onmiddellijk hier te lande in voldoende hoeveelheid kunnen verkregen worden, kan zonder die machtiging of dat overleg worden verleend.

Artikel 9.

De sub 1°. van art. 8 van dit besluit bedoelde aansluiting wordt, reeds in tijd van vrede, zooveel mogelijk voorbereid en geregeld.

Tot dat doel wordt het volgende bepaald:

De inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht en de inspecteur van den geneeskundigen dienst der zeemacht zijn, krachtens hun ambt, lid van het hoofdcomité. Zij nemen deel aan zijne beraadslagingen, werkzaamheden en besluiten, verstrekken daarbij de gewenschte inlichtingen over de organisatie en andere aangelegenheden betreffende de strijdkrachten te land en te water en den geneeskundigen dienst, en treden bij het voorbereiden en het nemen van maatregelen ter verkrijging van de sub 1 van art. 8 bedoelde aansluiting en wijders in het geval van verstrekking van hulp, als bedoeld sub 2°. van art. 8, op als vertegenwoordigers van de Regeering.

Zij zijn tevens bevoegd om het hoofdcomité de gelegenheid

te geven, zich op de hoogte te stellen van het materieel, waarover de militaire geneeskundige dienst voor de vervulling van zijn taak in oorlogstijd kan beschikken.

In den loop van het derde kwartaal van elk jaar, worden door het hoofdcomité mededeelingen gedaan aan de Ministers van Oorlog en van Marine betreffende het personeel en het materieel, dat de vereeniging, op het tijdstip der mededeeling, beschikbaar heeft.

Artikel 10.

In geval van mobilisatie wordt aan het hoofdkwartier van het veldleger, en, zoo noodig, ook aan het hoofdkwartier van de liniën en stellingen, een lid van het hoofdcomité. als gedelegeerde toegevoegd.

Die gedelegeerde draagt den titel van „*Commissaris van het Nederlandsche Roode Kruis*".

Artikel 11.

De chefs van den geneeskundigen dienst bij het hoofdkwartier van het veldleger, bij de staven van elke divisie of zelfstandige brigade en bij de hoofdkwartieren van elk der liniën en stellingen, stellen in tijd van oorlog, na gehouden overleg met den gedelegeerde in art. 10 bedoeld, — behoudens de goedkeuring van de bevelvoerende autoriteiten en voorts met inachtneming van de bepalingen, vervat in de voorschriften betreffende den militairen geneeskundigen dienst in tijd van oorlog — vast, *waar*, *wanneer* en *op welke wijze* gebruik zal worden gemaakt van de diensten van het personeel en materieel der vereeniging.

Artikel 12.

De bestaande statuten van de vereeniging worden door het hoofdcomité in overeenstemming gebracht met de bepalingen van dit besluit en daarna onderworpen aan de Koninklijke goedkeuring.

Het hoofdcomité stelt de reglementen van orde voor de vereeniging vast.

De Ministers van Oorlog en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Ministers van Buitenlandsche Zaken, van Binnenlandsche Zaken, van Justitie en van Koloniën, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer, en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 6den November 1895.

EMMA.

De Minister van Oorlog,
SCHNEIDER.

De Minister van Marine,
VAN DER WIJCK.

Uitgegeven den *negen-en-twintigsten* December 1895.

De Minister van Justitie,
VAN DER KAAY.

BIJLAGE VII.

—

STATUTEN

DER

VEREENIGING „HET NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS";

overeenkomstig het doel, de grondslagen en de overige regelen, aangewezen in het Koninklijk besluit van 6 November 1895, nº. 42,
(*Staatsblad* nº. 175).

ARTIKEL 1.

De Vereeniging, die gevestigd is te 's-Gravenhage, heeft ten doel:

In tijd van oorlog, het lot van den gekwetsten en zieken krijgsman door persoonlijke diensten en stoffelijke hulpmiddelen te helpen verzachten, ook dan, wanneer Nederland in den oorlog niet betrokken is

In tijd van vrede, zich uitsluitend tot die taak voor te bereiden, om daarvoor steeds gereed te zijn.

ART. 2.

In alle gemeenten van het Rijk, alsmede in de Koloniën en Bezittingen des Rijks in andere werelddeelen kunnen afdeelingen worden opgericht, die den naam dragen van „Comités van het Nederlandsche Roode Kruis." De bedoelde afdeelingen kunnen geheel of gedeeltelijk uit vrouwen bestaan.

Om het lidmaatschap der Vereeniging te verkrijgen, meldt men zich aan bij het Bestuur van een harer Comités, welk Bestuur vervolgens over de toelating beslist.

Tot leden der Comités worden niet slechts zij toegelaten, die geschenken geven of eene vaste jaarlijksche contributie betalen; maar ook zij, die zich verbinden om met hun talenten, ervaring of nijverheid; door persoonlijke diensten, in tijd van oorlog, als geneeskundige, verpleger of verpleegster van

zieken, helper of helpster in hospitalen en ambulances, op hospitaalschepen of vaartuigen; of door het vervoer van personen of goederen, mede te werken tot bereiking van het doel der Vereeniging.

Tien of meer personen kunnen een Comité vormen.

Het lidmaatschap der Vereeniging gaat verloren door opzegging er van bij het Bestuur van het Comité dat over de toelating heeft beslist.

De Comités kiezen hun eigen Bestuur en de wijze waarop zij wenschen mede te werken tot het doel der Vereeniging.

Zij hebben de goedkeuring hunner inrichting noodig van het Hoofdcomité om als afdeeling der Vereeniging te worden erkend.

Zij zenden tot dat einde aan hetzelve hun reglement benevens een opgaaf van het Bestuur en van het aantal leden.

De Comités zenden jaarlijks een verslag van den toestand hunner inrichting aan het Hoofcomité, in welk verslag nauwkeurig behoort te worden vermeld het personeel en materieel waarover de afdeeling kan beschikken.

Zij beschikken niet over de gelden en hulpmiddelen voor de Vereeniging bestemd zonder overleg met het Hoofdcomité, en volgen, in tijd van oorlog, de aanwijzigingen van hetzelve.

Elk Comité is bevoegd om zijn voorzitter of voorzitster en een der leden af te vaardigen naar de algemeene vergadering.

Art. 3.

In gemeenten waar geen Comité bestaat, kunnen door het Hoofdcomité worden benoemd Correspondenten, die de toezending van geschenken voor de Vereeniging bevorderen en bemiddelen, en tot bereiking van haar doel trachten bij te dragen.

Art. 4.

Ingeval de benoeming van nieuwe leden van het Hoofdcomité door hetzelve noodig of wenschelijk wordt geacht, doet het daartoe de voordracht, met een aanbeveling van personen, aan de Koningin.

Art. 5.

Het teeken van onzijdigheid, ingesteld bij art. 7 van de Conventie van 22 Augustus 1864 — Kon. besluit van 21 Juli 1865 (*Stbl.*, n°. 85) — bestaande in een vlag of een armband, vertoonende een gelijkarmig, uit vijf gelijke vierkanten bestaand rood kruis op een witten grond, is ook het onderscheidingsteeken van „het Nederlandsche Roode Kruis".

De voorzitter, de leden en de secretaris van het Hoofdcomité en die van de Besturen der afdeelingen, bedoeld in art. 2 dezer statuten, zijn gerechtigd tot het dragen van vermeld onderscheidingsteeken.

In tijd van oorlog is voor het dragen van dat onderscheidingsteeken door het, bij een troepenafdeeling of bij een Linie of Stelling ingedeelde personeel der Vereeniging, een bijzondere machtiging noodig van den Commandant van die troepenafdeeling, Linie of Stelling.

Het bovenomschreven rood kruis op een witten grond wordt vanwege het Hoofdcomité of de Besturen van de afdeelingen der Vereeniging, als merk van herkomst geplaatst op de van hen uitgaande goederen of op de verpakking daarvan.

Art. 6.

Bij het zich in tijd van vrede voorbereiden en gereedhouden tot de taak in art. 1 aangewezen, zal het Hoofdcomité, met medewerking van de beide Inspecteurs, genoemd in art. 9 van het Kon. besluit van 6 November 1895 (*Stbl.* n°. 175), zich op de hoogte stellen van het materieel, waarover de Militaire Geneeskundige Dienst voor de vervulling van zijn taak in oorlogstijd kan beschikken.

Bedoelde Inspecteurs verstrekken verder de gewenschte inlichtingen over de organisatie en andere aangelegenheden betreffende de strijdkrachten te land en te water en den Geneeskundigen Dienst.

In geval van oorlog, waarin Nederland betrokken is, treedt het Hoofdcomité in nader overleg met voormelde Inspecteurs,

ter regeling van de aansluiting der Vereeniging bij de Geneeskundige Diensten der Land- en der Zeemacht, tot het verleenen van de hulp, omschreven in art. 1.

In andere oorlogsgevallen bepaalt en regelt het Hoofdcomité, na daartoe de Koninklijke machtiging te hebben gevraagd en verkregen, de hulp door de Vereeniging te verleenen aan gekwetste en zieke krijgslieden van oorlogvoerende mogendheden, en zulks in overleg met de autoriteiten, daarvoor aangewezen door de regeeringen der betrokken mogendheden.

Ter bevordering, zooveel mogelijk, van een doeltreffende verdeeling van de, door de Vereeniging te verleenen personeele en materieele hulp in tijd van oorlog, behoort als regel te gelden, dat het rechtstreeks zenden van dergelijke hulp naar het oorlogstooneel of buitenlandsche verplegingsplaatsen door de Comités of Correspondenten, steeds zal geschieden in overleg met het Hoofdcomité.

Art. 7.

Het Hoofdcomité onderhoudt de betrekkingen met de binnenlandsche Comités en Correspondenten en met die in de Koloniën en Bezittingen des Rijks in andere werelddeelen, door briefwisseling; door toezending van een exemplaar van al de, van het Hoofdcomité in druk uitgaande geschriften; door raad, inlichtingen en advies; door zijn zedelijken steun waar deze mocht noodig of gewenscht zijn.

Het zal, wanneer het voor zijn taak hulpmiddelen behoeft, zich tot de Comités en Correspondenten wenden, opdat deze daartoe naar vermogen bijdragen.

Ter bevordering van de belangen en het doel der Vereeniging stelt het zich verder in betrekking met de Commissarissen der Koningin in de provinciën; met de Hoofden der gemeentebesturen; met de Opperbestuurders der Koloniën en Bezittingen des Rijks in andere werelddeelen en met de Hoofden der gewestelijke besturen er van.

Het onderhoudt eindelijk de betrekking met de vereenigingen van gelijken aard in het Buitenland, en tracht door goede

verstandhouding met de geestelijke orden en genootschappen tot wier taak het verplegen van zieken behoort, de onderlinge samenwerking voor te bereiden.

ART. 8.

Na afloop van elken oorlog waarin door de Vereeniging hulp is verleend volgens art. 8, alinea 1 sub 1o. en 2o., van het Kon. besluit van 6 November 1895 (*Stbl.* no. 175), en overigens alle twee jaren, wordt eene, door het Hoofdcomité bijeengeroepen Algemeene Vergadering gehouden.

In deze algemeene vergadering geeft het Hoofdcomité verslag van zijn verrichtingen en van den toestand der Vereeniging en legt het rekening en verantwoording af van zijn beheer.

Tot de algemeene vergadering hebben alle leden der Vereeniging toegang.

Het recht van stemmen tot het nemen van besluiten hebben:

de voorzitter en leden van het Hoofdcomité;
de voorzitters en voorzitsters van de Comités;
de afgevaardigden van de Comités; en
de correspondenten van het Hoofdcomité.

Het verslag op de algemeene vergadering uitgebracht, wordt de Koningin aangeboden en door den druk openbaar gemaakt.

ART. 9.

Afdeelingen in de Koloniën en Bezittingen des Rijks in andere werelddeelen regelen hare betrekking tot de Vereeniging door bijzondere overeenkomsten met het Hoofdcomité.

ART. 10.

Het Hoofdcomité is gemachtigd om in naam van de Vereeniging te handelen; haar aan derden en derden aan haar te verbinden; mitsgaders zoo eischend als verweerend in rechten op te treden.

De onderteekening van verbindende stukken geschiedt door den voorzitter en den secretaris van het Hoofdcomité.

ART. 11.

Deze Vereeniging, — aanvankelijk ingesteld bij Kon. besluit van 19 Juli 1867, (*Stbl.* 1869, n°. 210) als „Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog", en als rechtspersoon erkend bij Koninklijk besluit van 1 September 1870 n°. 21 — is aangegaan voor den tijd van negen-en-twintig jaar en elf maanden, te rekenen van den 3den October 1867; bij het verstrijken van dit tijdvak wordt de Vereeniging op nieuw voor gelijken tijd aangegaan.

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 22 September 1896, n°. 34.

Mij bekend:

De Minister van Justitie,
VAN DER KAAY.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris van het Hoofdcomité
van het Ned. Roode Kruis,
W. J. VERVLOET.

BIJLAGE VIII.

—

INSTITUT DE DROIT INTERNATIONAL

SESSION DE CAMBRIDGE.

SANCTION PÉNALE A DONNER A LA CONVENTION DE GENEVE.

Résolutions adoptées par l'Institut en séance du 12 Août 1895.

I.

Projet de convention complémentaire de celle du 22 *Août* 1864.

Les gouvernements de ...., voulant se donner réciproquement un témoignage de leur ferme désir d'assurer l'observation de la Convention de Genève du 22 Août 1864 par les personnes et dans les territoires soumis à leur autorité, sont convenus de ce qui suit :

Article premier. — Chacune des parties contractantes s'engage à élaborer une loi pénale visant toutes les infractions possibles à la Convention de Genève.

Art. 2. — Dans le délai de trois années, ces lois devront être promulguées et notifiées au Conseil fédéral suisse, qui les communiquera par la voie diplomatique aux puissances signataires de la Convention de Genève.

Les changements que l'un ou l'autre des États contractants ferait subir ultérieurement à sa loi pénale seraient aussi notifiés au Conseil fédéral suisse.

Art. 3. — L'État belligérant qui se plaindrait d'une violation de la Convention de Genève par des ressortissants de l'autre État belligérant a le droit de demander, par l'entremise d'un État neutre, qu'une enquête ait lieu. L'État mis en cause est obligé de faire cette enquête par ses autorités, d'en communiquer le résultat à l'État neutre qui a servi d'intermédiaire et de provoquer, s'il y a lieu, la punition des coupables conformément aux lois pénales.

Art. 4 — Les États signataires de la Convention de Genève qui n'auront pas souscrit d'emblée au présent acte pourront le faire en tout temps, par une notification adressée à tous les signataires antérieurs dans la forme reçue pour les accessions à la Convention elle-même.

II.

Vœu émis par l'Institut.

Afin de donner à l'État belligérant dont les ressortissants sont accusés d'avoir violé la Convention de Genève, tous les moyens de prouver son impartialité et la non culpabilité des accusés, l'Institut de droit international émet le vœu que les puissances signataires de la Convention de Genève reconnaissent l'existence et l'autorité d'un Comité international de la Croix Rouge, dont les membres pourraient, sur la demande de l'État belligérant accusé, être délégués par celui-ci afin de prendre part à une enquête sur le théâtre de la guerre, sous les auspices des autorités nationales compétentes.

BIJLAGE IX.

—

Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog.

(HET NEDERLANDSCHE ROODE KRUIS.)

Ingesteld bij 's Konings besluit van 19 *Juli* 1867 N°. 60 (Staatsblad 1869, N°. 210); *vervangen door het Koninklijk besluit van* 6 *November* 1895 (Staatsblad N°. 175).

Als rechtspersoon erkend bij Kon. besluit van 1 *September* 1870, N°. 21.

Herziene Statuten goedgekeurd bij Kon. besluit van 22 *September,* 1896 N°. 34.

November 1896.

EERE-LEDEN.

HENRI DUNANT;

C. W. M. VAN DE VELDE.

HOOFD-COMITÉ.

Voorzitter, K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT.

Secretaris, W J. VERVLOET.

LEDEN.

Ondervoorzitter, Mr C. A. VAN DER KEMP;

Penningmeester, Mr. D. POLAK DANIELS;

Jhr. G. M. VERSPYCK;

Mr. J. E. H. Baron VAN NAGELL VAN AMPSEN, te Laren;

R. A. W. SLUITER;

C. J. VAN DER BURCHT VAN LICHTENBERGH;

(*De bovengenoemden vormen het Dagelijksch bestuur uit het Hoofd-Comité.*)

Lodewijk Mulder;
Dr. P. Templeman van der Hoeven, te Utrecht;
Prof. Dr. J. W. R. Tilanus, te Amsterdam;
Dr. J. van der Hoeven Jz^{n}., te Rotterdam;
Mr. W. A. P. Verkerk Pistorius;
Jhr. Mr. S. Laman Trip, te Zutphen;
Jhr. Mr. G. J. Th. Beelaerts van Blokland;
Dr. W. Krol, te Arnhem;
W. L. A. Gericke;
A. Haga;
C. de Mooy;
Dr. G. J. van der Flier;
L. P. Gijsberti Hodenpijl;
H. van Lokhorst.

VERSLAG DER VEERTIENDE ALGEMEENE VERGADERING,

bedoeld bij art. 6 der (oude) Statuten van de Vereeniging „Het Nederlandsche Roode Kruis",

GEHOUDEN OP VRIJDAG 25 SEPTEMBER 1896,

DES NAMIDDAGS TEN 2 URE, IN HET GEBOUW „DILIGENTIA", TE 's GRAVENHAGE.

Voorzitter, de heer: K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT.
Secretaris, de heer: W. J. VERVLOET.

Volgens de presentielijst zijn tegenwoordig: K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT, Voorzitter; Mr. D. POLAK DANIELS; Generaal-Majoor C. J. VAN DER BURCHT VAN LICHTENBERGH; Kolonel R. A. W. SLUITER; Dr. G. J. VAN DER FLIER; Mr. J. E. H. Baron VAN NAGELL VAN AMPSEN; Dr. P. TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN; Jhr. Mr. S. LAMAN TRIP; Kolonel Dr. W. KROL; Kolonel C. DE MOOIJ; LODEWIJK MULDER; Schout-bij-nacht L. P. GIJSBERTI HODENPIJL; Dr. J. VAN DER HOEVEN Jzn. en Jhr. Mr. G. J. Th. BEELAERTS VAN BLOKLAND, leden van het Hoofdcomité.

De voorzitters en voorzitsters van de volgende Comités:

Mevrouw: N. VAN WILLES—JANSE VAN ZOUTELANDE (Haagsche Vrouwen-Comité.)

De heeren: Dr. H. J. DE GRAAF (Comité Dordrecht); C. G. VAN MANSVELT (Waarnd. Voorzitter, Haagsche Mannen-Comité); Dr. C. J. VAILLANT (Schiedamsche Mannen-Comité.)

Vertegenwoordigers van de Comités:

De dames: Gravin VAN RANDWIJK—Baronesse VAN HOGENDORP ('s Gravenhage, Vr.); H. REPELIUS (Lochem-Laren);

E. Beukers—Wittkampf, J. L. T. Brillenburg en M. M. van der Schalk (Schiedam, Vr.).

De heeren: Dr. C. B. Tilanus (Amsterdam); Mr. L. H. N. F. M. Bosch ridder van Rosenthal (Dordrecht); Jhr. L. F. A. van der Goes (Groningen); A. Greidanus (Harderwijk); N. Epkema, (Middelburg); Dr. P. Templeman van der Hoeven (Utrecht).

Verder woonden eenige belangstellende leden, vooral van het Haagsche Vrouwen-Comité deze vergadering bij.

De *Voorzitter* opent de vergadering met de volgende toespraak:

Hooggeachte Dames en Heeren!

Ik heet u allen opnieuw van harte welkom, nu mij voor de derde maal de eer te beurt valt de algemeene vergadering, als voorzitter onzer Vereeniging, te leiden. Dat voorrecht stel ik op hoogen prijs, en zoo ik mij bij deze verzekering niet tevens veroorloof in bijzondere beschouwingen te treden over het tijdvak, dat achter ons ligt, dan vloeit zulks alleen voort uit de overweging dat straks, bij het uitbrengen van het verslag, de tweejarige arbeid van het Nederlandsche Roode Kruis meer uitvoerig aan het licht zal treden. Toch heb ik, als voorzitter, iets persoonlijks op het hart, en daaraan uiting te geven, gevoel ik behoefte bij het openen van deze vergadering, waarin het mij verheugt het vrouwelijk element onzer Vereeniging, naar verhouding zoo ruim vertegenwoordigd te zien.

Ik wensch namelijk een persoonlijk woord van dank te richten aan de Vrouwen-Comités van het Nederlandsche Roode Kruis, waaronder er zijn, die in deze rustige dagen toch een kracht en een werkzaamheid weten te ontwikkelen, die wel wat in tegenstelling staan tot het rustig afwachten van de dagen die komen zullen, waarin andere afdeelingen van het Nederlandsche Roode Kruis de hoogste wijsheid meenen te

vinden. Een dergelijke opvatting van de taak der Comités betreur ik, want daardoor dreigt verloren te gaan de aandacht voor en de waardeering van onze nationale Vereeniging, naar het behoud waarvan, ook in dezen vredestijd, steeds behoort te worden gestreefd, om, in dagen van strijd gereed te zijn en op de eerste roepstem een werkzaamheid te kunnen ontwikkelen, als waarvoor onze Vereeniging in 1870 een roemvollen naam verwierf op de Fransch-Duitsche slagvelden. Half Juli brak in genoemd jaar die ontzettende oorlog uit; een maand later waren wij klaar tot uitrukken naar het tooneel des strijds. Zal het nu spoediger gaan? Op die vraag durf en kan ik geen beslist antwoord geven; maar slechts den wensch uitspreken, dat deze bijeenkomst vruchten moge dragen voor het Nederlandsche Roode Kruis, dat steeds met zijn hulpmiddelen gereed moet zijn om bij te staan de mannen, die in den strijd voor hun Vaderland, ook in het verre Oosten, op het slagveld bezwijken.

Ik open thans onze 14de Algemeene Vergadering.

De *Voorzitter.* Alvorens over te gaan tot de punten van behandeling verzoek ik de heeren Mr. D. POLAK DANIELS, Kolonel R. A. W. SLUITER en Mr. J. E. H. Baron VAN NAGELL VAN AMPSEN de commissie te willen vormen voor het vaststellen der notulen van deze algemeene vergadering. Zijn genoemde heeren bereid zich met die taak te belasten?

De drie genoemde heeren verklaren zich bereid die taak te vervullen.

De *Voorzitter.* In de tweede plaats moet eene Commissie worden benoemd tot het nazien der rekening en verantwoording over de twee afgeloopen dienstjaren 1894/95 en 1895/96. Mag ik Mevrouw VAN WILLES, Mej. REPELIUS, en de heeren Dr. VAILLANT, GREIDANUS en Dr. TILANUS uitnoodigen om zich straks in commissie te vereenigen tot het nazien van de genoemde rekeningen en van hun bevinding rapport uit te brengen?

De drie genoemde heeren verklaren zich bereid zich met

die opdracht te belasten. Mevrouw VAN WILLES laat, ook uit naam van Mejuffrouw REPELIUS, de zorg voor het nazien gaarne over aan de drie aangewezen heeren.

De *Voorzitter*. Thans is aan de orde het Verslag van de Handelingen van het Hoofdcomité en Overzicht van den toestand der Vereeniging sedert de vorige algemeene vergadering. Mag ik den secretaris verzoeken daarvan voorlezing te doen.

De Secretaris, de heer W. J. VERVLOET, brengt daarna het volgende verslag uit:

(Dit verslag is geplaatst aan het hoofd der Handelingen.)

Na de voorlezing van het verslag geven de aanwezigen door luide bijvalsbetuigingen blijk van waardeering.

De *Voorzitter*. Verlangt iemand het woord naar aanleiding van het zooeven voorgelezen verslag? Zoo niet, dan rust op mij de aangename plicht den secretaris, namens deze algemeene vergadering dank te zeggen voor zijn nauwkeurig en zaakrijk rapport. (*Toejuichingen.*)

De *Voorzitter*. Aan de orde is thans de Rekening en Verantwoording van het geldelijk beheer over de laatste 2 dienstjaren (1 Juli 1894—30 Juni 1896.)

Ik verzoek de straks door mij benoemde leden der Commissie voor het nazien der rekening, thans te willen overgaan tot het onderzoek daarvan, waartoe in het aangrenzend vertrek gelegenheid zal zijn.

Inmiddels noodig ik de vergadering uit te willen overgaan tot behandeling van het volgend punt van de agenda, namelijk het kiezen van een candidaat, aan te bevelen aan de Regeering voor eene benoeming tot lid van het Hoofdcomité, ter vervulling van één vacature. (Regl. van Orde voor de Alg. Vergadering, art. 4, 2o.)

Mag ik de heeren SLUITER, EPKEMA en Jhr. VAN DER GOES

beleefdelijk uitnoodigen deel uit te maken van het stembureau.

De drie genoemde heeren verklaren zich bereid het stembureau uit te maken.

Nadat de opneming der stemmen heeft plaats gehad verzoekt de *Voorzitter* aan de Commissie den uitslag der stemming mede te deelen.

De heer SLUITER. Mijnheer de voorzitter! In de bus zijn gevonden 28 stembiljetten, wat overeenkomt met het aantal stemgerechtigden, die op de presentielijst hebben geteekend.

De uitgebrachte stemmen bedragen 47, als volgt:

Hoofdcomité	13
Voorzitters en Voorzitsters van de Comités:	
Dordrecht, 's Gravenhage (mannen), 's Gravenhage (vrouwen) en Schiedam (mannen), ieder 1 stem .	4
Comité Amsterdam, (40 leden).	2
„ Dordrecht, (104 „)	4
„ 's Gravenhage, (mannen), (80 leden) . . .	3
„ „ (vrouwen), (423 „) . . .	5
„ Groningen, (19 leden)	1
„ Harderwijk, (32 „)	2
„ Lochem—Laren, (101 „)	4
„ Middelburg, (56 „)	3
„ Schiedam (mannen), (23 leden)	1
„ „ (vrouwen), (66 „)	3
„ Utrecht, (42 leden)	2

Hiervan verkregen: de heer H. VAN LOKHORST, Oud-Chef van den geneeskundigen dienst in Ned.-Indië, Voorzitter van de Vereeniging „De Stuers" te 's-Gravenhage 35 stemmen; de heer Dr. G. P. VAN TIENHOVEN, lijfarts van H. M. de Koningin, te 's Gravenhage, 11 stemmen, en de heer Dr. C. GUTTELING, oud-officier van gezondheid, 1e klasse van het Nederlandsch-Indische leger, oud--1e stadsgeneesheer te Batavia, thans te 's Gravenhage, 1 stem. Derhalve is met de volstrekte meerderheid van 35 stemmen de heer H. VAN LOKHORST, ge-

kozen om aan de Regeering ter benoeming tot lid van het Hoofdcomité te worden aanbevolen.

De *Voorzitter.* Alzoo zal de heer H. VAN LOKHORST worden voorgedragen tot de vervulling van de vacature in het Hoofdcomité.

Mag ik de heeren leden van het stembureau wel bedanken voor de moeite, die zij zich gegeven hebben.

De *Voorzitter.* De commissie belast met het nazien der rekening en verantwoording over de laatste 2 dienstjaren is thans gereed met haar onderzoek. Mag ik haar verzoeken van hare bevindingen rapport uit te brengen?

De heer Dr. C. J. VAILLANT. Mijnheer de voorzitter! De Commissie door u benoemd tot het onderzoek der rekeningen over de twee laatstverloopen dienstjaren 1894/95 en 1895/96, heeft zich van haar taak gekweten.

Zij heeft omtrent de rekeningen mede te deelen dat zij die in volkomen orde heeft bevonden, en dat alle ontvangsten en uitgaven zoo ver mogelijk door quitanties zijn gedekt. Zij kan niet anders dan lof brengen voor de groote accuratesse waarmede het beheer gevoerd is. Ook is het haar gebleken dat sommige rekeningen aanleiding hebben gegeven tot ampele aanmerkingen, waartegenover de leveranciers zich hebben verdedigd. Hieruit hebben wij met genoegen opnieuw het bewijs geput, dat de taak om onze financiën te beheeren, met zeer veel zorg wordt volbracht.

Met leedwezen hebben wij gezien dat de toestand der financiën iets is achteruit gegaan, terwijl die in 1894 juist eenigszins bleek te zijn vooruit gegaan; wat intusschen geenszins verwondering kan baren als men in aanmerking neemt de groote uitgaven, die o. a. ter voorziening in de verzorging van onze strijders in Atjeh, noodig zijn geweest.

Ik kan er echter bijvoegen dat de teruggang niet van verontrustenden aard is op dit oogenblik, zoodat, indien er geen

groote calamiteit mocht ontstaan, de zaken kunnen blijven marcheeren zoo goed als tot dusver. Dit neemt evenwel niet weg dat, zooals onze geachte secretaris daar straks reeds in zijn uitvoerig verslag heeft te kennen gegeven, krachtige financieele hulp voor onze Vereeniging zeer gewenscht is.

Zooals ik reeds de eer had mede te deelen heeft de Commissie de beide rekeningen in volmaakte orde bevonden en ook aanwezig gezien de bewijzen van inschrijving in het Grootboek.

De Commissie heeft mitsdien de eer voor te stellen de beide rekeningen goed te keuren, onder dankbetuiging aan onzen geachten Penningmeester, den heer Mr. D. POLAK DANIELS, voor zijn nauwgezet beheer. (*Toejuichingen*).

De *Voorzitter*. Overeenkomstig het voorstel der Commissie, stel ik voor tot goedkeuring der beide rekeningen te besluiten.

Dienovereenkomstig wordt zonder hoofdelijke stemming besloten.

De *Voorzitter*. Mag ik aan de leden van de Commissie voor het nazien der rekeningen vriendelijk dank betuigen voor de door hen genomen moeite.

De *Voorzitter*. Aan de orde is thans punt *e* der agenda: „Beramen van maatregelen tot versterking van de financiën, inzonderheid met het oog op de krijgsverrichtingen in Atjeh".

De *Voorzitter*. Mijne Heeren! Het Hoofdcomité heeft het wenschelijk geoordeeld, om in deze algemeene vergadering, nog in het bijzonder eenige opmerkingen te maken of mededeelingen te doen over de financiën der Vereeniging.

Bij artikel 4 van het „Reglement van Orde voor de Algemeene Vergadering" is vastgesteld, dat er geen andere uitgaven zullen worden gedaan, dan die gevonden kunnen worden uit de jaarlijksche renten der kapitalen van het Hoofdcomité, na aftrek van hetgeen daarvan voor den loopenden dienst noodig zal zijn.

Die bepaling wenscht het Hoofdcomité zoo getrouw mogelijk te eerbiedigen.

Daargelaten dat een dergelijke eerbiediging behoort te gelden als eerste eisch voor een ordelijk beheer, wordt het behoud en zoo mogelijk de vermeerdering van het langzamerhand bijeengespaarde kapitaal dringend gevorderd om bij het uitbreken van een oorlog of het plaatsgrijpen van eenige nationale ramp, het onmisbare hulpmiddel, namelijk geld, dadelijk bij de hand te hebben tot het onverwijld voldoen aan de plichten, die in dergelijke rampvolle dagen aan het Roode Kruis kunnen worden opgelegd.

Gedurende den Fransch-Duitschen oorlog werd er, zooals uit het verslag is gebleken, alleen door het Hoofdcomité ruim *f* 160.000 uitgegeven, en zeker zal dat bedrag niet minder zijn als ons vaderland-zelf door de rampen des oorlogs getroffen mocht worden.

Behoud van het kapitaal staat dus op den voorgrond. Uit de rente wordt bekostigd de opleiding van ziekenverpleegsters; een nuttig werk, dat algemeen en te recht wordt gewaardeerd en verder, zooveel mogelijk hulp verleend waar deze in overeenstemming met het doel onzer Vereeniging, noodig blijkt.

In de laatste 2 jaren waren vooral de oogen gericht naar Indië, waar leger en vloot met zoo onverzwakte toewijding en zelfopoffering zijn bloed offert voor het vaderland.

Met daaraan openlijk hulde te brengen, voldoe ik ongetwijfeld aan een onuitgesproken wensch van deze vergadering.

(*Toejuichingen.*)

Om het Indische Roode Kruis bij te staan in zijn, gedurende de laatste 2 jaren bijna onafgebroken buitengewone zorgen voor de zieken en gewonden bij het Indische leger, werd in afgeloopen jaar circa *f* 18.000 door het Hoofdcomité overgemaakt aan het Centraal Comité te Batavia, welke belangrijke overmaking mogelijk werd gemaakt, door de buitengewone bijdragen van enkele Comités der Vereeniging, van particulieren, en niet het minst van Hare Majesteiten de Koninginnen. En zeer gaarne zou het Hoofdcomité met het zenden van meer zijn doorgegaan, zoo de buitengewone bijdragen wat ruimer waren blijven vloeien.

Dat echter heeft niet zoo mogen zijn. De zoo ernstige deelneming in het lot van ons Indisch leger, in 1894 zoo groot en algemeen, schijnt langzamerhand te zijn gedaald tot het peil, waarop men zich in Nederland bepaalt tot kennisneming van hetgeen er gebeurt op de slagvelden in Atjeh.

Ik acht het intusschen een welkome plicht hierbij te kunnen voegen, dat gisteren door mij het bericht is ontvangen eener bijdrage van *f* 500 voor het Indische Roode Kruis van het Comité Dordrecht. (*Toejuichingen.*)

Aan andere onafwijsbare verplichtingen moest ook worden voldaan.

Naar aanleiding der 87ste circulaire van het Internationale Comité van het Roode Kruis, te Genève, dd. 3 Augustus 1894, werd aan de Zustervereeniging in Japan *f* 1000 geschonken voor de zieken en gewonden in den Japansch-Chineeschen oorlog; voor het verstrekken van kunstledematen aan verminkte Ind. militairen werd *f* 200 besteed; aan het Transvaalsche ambulancekorps te Pretoria, een voorbereiding tot een Roode-Kruisvereeniging, werd een uitrusting van materieel geschonken ten bedrage van *f* 2654, een geschenk waartoe het Hoofdcomité met te meer bereidwilligheid overging, nu met het oog op de toestanden in Zuid-Afrika, de oprichting van een Roode-Kruisvereeniging in den Transvaal meer dan gewenscht, ja dringend noodig mag worden geacht en nog gedurende de Lombok-expeditie, van onze stamverwanten in Zuid-Afrika de klinkende bewijzen werden ontvangen van hun deelneming in Neêrlands lief en leed.

Het Haagsche Vrouwen-Comité werd gesteund met *f* 500; aan een voorgenomen uitgave van Henri Dunant's werken droeg onze Vereeniging *f* 180 bij. Rekent men nu daarbij de uitgave van omtrent *f* 6000 gedurende het verloopen tweejarig tijdvak voor de opleiding van onze ziekenverpleegsters, dan voorzeker kan het geen verwondering baren, dat het kapitaal der Vereeniging is verminderd.

En andere eischen, waaraan behoort te worden voldaan, staan voor de deur.

Het magazijn der Vereeniging vordert dringend herstellin-

gen, die op *f* 500 zijn begroot; het materieel der Vereeniging eischt, niet minder dringend, herziening en aanvulling, zoo het ons mogelijk zal wezen, om behoorlijk uitgerust, bij de eerste, meestal onverwachte, oproeping uit te trekken tot hulp en steun. Het magazijn met zijn inhoud zijn wij echter verplicht geweest voorloopig aan zijn lot over te laten om te helpen, waar wij oordeelden dat helpen voor onze Vereeniging allereerst plicht was.

En zoo dat alles in deze vergadering nog eens in het bijzonder ter sprake wordt gebracht, dan is het hoofdzakelijk om er een woord van opwekking aan vast te knoopen, in de eerste plaats aan onze Comités en Correspondenten, om werkzaam te blijven voor onze Vereeniging en zich niet al te zeer te vergenoegen met den lijdelijken rol van berusten en afwachten; bij welken rol onze Vereeniging ten slotte zoo bitter weinig gebaat, ja zelfs geschaad wordt.

Ook het Nederlandsche Roode Kruis heeft behoefte aan geregelden steun en onafgebroken medewerking. En wat is het geval?

De Comités verminderen in aantal; de jaarlijksche bijdragen blijven stationnair, of toonen neiging tot teruggang.

Van pogingen tot het sluiten eener leening is, voorgelicht door deskundig advies, na ernstig wikken en wegen, vooreerst althans afgezien. Het Hoofdcomité heeft het in die omstandigheden wenschelijk geoordeeld een ernstig beroep te doen op de afgevaardigden, om toch elk in zijn kring werkzaam te blijven voor onze Vereeniging en voor haar zuster in het Oosten, waar zooveel gestreden en geleden wordt.

Uitbreiding van het ledental, waardoor de geregelde jaarlijksche bijdragen klimmen, blijft altijd het beste middel om duurzame verbetering te brengen in de financieele zorgen der Vereeniging. Dáárop in het bijzonder te wijzen, dáárop met ernst aan te dringen heeft het Hoofdcomité dan ook van zijn plicht geacht.

Het aantal, in deze vergadering vertegenwoordigde Comités is klein; toch hopen wij dat het hier gesprokene niet geheel

onverhoord zal blijven, en dit vernieuwd beroep op aller steun en medewerking voor onze Vereeniging, eenige waardeering zal ontmoeten bij onze landgenooten, die het ons Hoofdcomité als een onherstelbare fout zouden aanrekenen, zoo het in dagen van strijd bleek, dat in de dagen des vredes schromelijk was verwaarloosd de voorbereiding tot een hoog ernstige, ik mag wel zeggen, heilige taak; welke voorbereiding in onze voorschriften dan ook op den voorgrond is gesteld als een der eerste plichten van de leiders van Neêrland's Roode Kruis.

Door toejuiching geeft de vergadering blijk van hare bijzondere instemming met deze toespraak van den voorzitter.

De *Voorzitter.* Heeft nu nog iemand der aanwezigen iets aan de orde te stellen?

Zoo niet; dan sluit ik deze algemeene vergadering met den dank van het Hoofdcomité aan de aanwezigen voor hunne tegenwoordigheid en met de beste wenschen voor de toekomst onzer Vereeniging.

De ondergeteekenden, daartoe door den voorzitter van het Hoofdcomité uitgenoodigd, hebben bovenstaande notulen van de veertiende Algemeene Vergadering, gehouden te 's-Gravenhage, den 25en September 1896 vastgesteld.

D. Polak Daniels.
R. A. W. Sluiter.
Van Nagell van Ampsen.



